

UDAKO JAIEK UTZITAKOAK

Tirriki-tarraka festak akaba!

Urduliz Kakalardoa

«Asko gustuko
dut kalejira
herritarrakaz egitea»

5 | Erretratua

Getxo Jaime Lafita

«Bizitzaz
gozatzeko
borrokan»

22 | Berbetan

Sopela Kurene Pala Proam

Pala-lehiaketa
berriak Sopelako
frontoia berpiztu du

39 | Kirolak

41 Getxo Folk 2025

Nazioarteko
folk jaialdia
Festival
internacional
de folk

www.getxo-kultura.eus

MUXIKEBARRI

Ordainezko kontzertuak / Conciertos de pago
20:00 | Bonua / Abono: 80 €

- 10** asteazkena / miércoles
XABIER ZEBERIO &
ANDRÉS ISASI MUSIKA ESKOLA:
«PAUSE» / 8 €
- 11** osteguna / jueves
ESTRELLA MORENTE / 25 €
- 12** ostirala / viernes
CAPERCAILLIE / 18 €
- 13** larunbata / sábado
CARMINHO / 18 €
- 14** igandea / domingo
HUNKIDURA KUTTUNAK
BENITO LERTXUNDIREN OMENEZ
HOMENAJE A BENITO LERTXUNDI / 25 €
Mikel Markez, Idoia Asurmendi, Janus Lester, Mirua...

Saltokiak / Puntos de venta

- Kutxabank Sarea
- Muxikebarri
- Romo Kultur Etxea

AREETAKO GELTOKIA PLAZA PLAZA ESTACIÓN DE LAS ARENAS

Doan / Gratuitos

- 12** ostirala / viernes
13:00 | WEST BLUEGRASS BAND
18:30 | ERROMINTXELAK
- 13** larunbata / sábado
13:00 | HUTSUN TXALAPARTA
- 14** igandea / domingo
13:00 | SENSEI MUSIC ENSEMBLE
18:30 | DEIRA BAND

EREAGA HONDARTZAKO APARKALEKUA PARKING DE LA PLAYA DE EREAGA

22:00 | Doan / Gratuitos

- 12** ostirala / viernes
CHAMBAO
- 13** larunbata / sábado
MUERDO

HAURRAK eta FAMILIAK INFANTIL y FAMILIAR

Areeta / Las Arenas
Doan / Gratuitos

- 13** larunbata / sábado
Bizkaia Zubiko plaza>Pza. Estación de Las Arenas
17:30 | ENE KANTAK ETA ERRALDOIAK
KALEJIRAN (+ Txantrea, Agoiz eta
Getxoko erraldoi, kiliki eta buruhandiak)

Areetako Geltokia plaza
18:30 | 'ENE KANTAK DANTZAN' IKUSKIZUNA

- 13** LUDOTEKA MUSIKALA / LUDOTECA MUSICAL
larunbata / sábado
11:00-14:00/15:00-18:00
- 14** igandea / domingo
11:00-14:00

KALEKO BANDAK BANDAS DE CALLE

BLACK RAVEN PIPE BAND (Irlanda)
11-12-13-14 Algorta | 19:00
13-14 Areeta | 12:00

- 14** igandea / domingo
Areeta
17:00 | KUTXUS AREATXU

Antolatzailea / Organizan:

Babesleak / Patrocinan:

Kolaboratzaileak / Colaboran:

metro bilbao

Aurkibidea

- 4 Puntua eta kontrapuntua
- 5 Erretratua
- 6 Udako jaiek utzitakoak, iruditan
- 12 Herriak
- 22 Berbetan: Jaime Lafita, DalecandELA
- 26 Euskararen Agenda
- 27 Lehen/Orain eta Uribitakora
- 28 Hezkuntzaren gehigarri berezia
- 37 Matxalen de Pedro
- 38 Iritziak eta Horoskopoa
- 39 Kurene Pala Proam, pala berpiztu guran
- 40 Hirukira Olgetan: umeentzako denbora-pasak
- 42 Faceguk: oporretako argazkiak sarean, bai ala ez?
- 43 Zozketak

hiruka

HIRUKA kooperatiba elkartea

Helbidea: Martikoena, 16, 2.a · 48992 GETXO

e-posta: hiruka@hiruka.eus

Telefona: 944 911 337

Publizitatea: Amaia Legarreta

Erredakzioa: Nahia Martinez Gondra, Iker Rincon Moreno, Estibaliz Maguregi eta Ander Zarraga

Diseinua eta maketazioa: Artefakto Estudio

Kudeaketa eta administrazioa: Ziortza Merino

Zenbaki honetako kolaboratzaileak: Armando Llamasa, Olatz Azurmendi Zofio, Bea Sever, Ander Txantxi eta Iraide Juaristi

Filmazioa eta Inprimategia: Gertu Inprimategia

Lege-gordailua: BI-2022-2014

ISSN: 2386-98-95

Ale-kopurua: 5.000

CC-BY-SA

HIRUKAk ez du zertan bat etorri aldizkari honetan parte hartzen duten kolaboratzaileek adierazitako iritziakaz.

Erakunde laguntzaileak

foru aldundia
diputación foral

Aldizkari honek Bizkaiko Foru Aldundiaren laguntza jaso du.

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

Kultura eta Hizkuntza Politika
Sailak (Hizkuntza Politikarako
Sailburuordetzak) diruz lagundua.

Txosnak eta ondarea

ARMANDO LLAMOSAS Ondarearen teknikaria

Joan dira jaiak. Aurten, askotan entzun dugu txosnak ondare ez-materiala izendatzeko beharra. Txosnak eta jaiak sinonimoak izan dira azken 50 urteetan, frankismoaren amaieran sortu zirenetik. Jaiak txosnetan oinarritzen dira, leku zentrala eta diru iturria baitira.

Egun, asko aldatu dira: jai batzordekideak zaharkitu dira, erreleborik gabe; udalen garrantzia handitu da; eskaerak itogarriak dira (zarata, garbiketa, osasuna...); ekimen pribatua programetan nonahi (tabernak, laguntza pribatuak)... Udalek zeloz zelatatuta, txosnak jaien periferiara alboratu dira, non gazteek eta lau nostalgikok militantziaz goazen; gainera, elkarteei eman zaizkie: herri-elkarteei, tenisari, enpresei...

Txosnak, oraindik, oso garrantzitsuak dira gure jaietan, leku batzuetan oinarritzkoak. Hala ere, ez dira gure herriko elementu identitarioak: nor da komunitate eramailea? Edaleak? Zerbitzari boluntarioak? Kontratatuak? Elkartek? Tenistak? Alderdiak? Zein da eredia? Batzordearena? Alokaturak? Alderdienak?

TicketBai ezin da izan gure ondarearen oinarria. Arazoa mila modutara konpon liteke, onartzea barne, baina ezin da izan gure kulturaren motorra. Tamalez, gure kulturaren indize bada.

Liburutegi publikoak: gizarte modernoan inklusioa eta demokraziaren zutabe

OLATZ AZURMENDI ZOFIO Liburuzaina

Gizarte modernoan, askatasuna, oparotasuna eta garapena ezinbesteko balioak dira norbanakoaren ongizaterako eta komunitatearen kohesiorako. Hala ere, ez dira automatikoki bermatzen: herritarrak informatuta egotea eta eskubide demokratikoak aktiboki erabiltzea funtsezko baldintza da. Informaziorako sarbidea ez da soilik eskubide bat; demokrazia osasuntsu baten zutabe nagusia eta komunitate aktibo baten oinarri da.

Liburutegi publikoak ezinbesteko erakunde estrategikoak dira. Gizartearen motor intelektual eta kultural bihurtzen dira, pertsonen ahaluntzea eta aukera berdinak bultzatuz. Liburutegi publikoak ez dira kultura eta ezagutzaren gordailu soilak; herritarren parte-hartze aktiboa, inklusioa eta demokraziaren sendotzea ahalbidetzen duten eragile indartsuak dira.

Espazio ireki eta pluralak dira, non ezagutza partekatu, pentsamendu kritikoa garatu eta bizikidetzat demokratikoa indartzen den. XXI. mendeko erronka globalak kontuan hartuta, inoiz baino beharrezkoagoa da haien rola, gizartea jasangarrian garatzeko eta herritar aktiboak izateko.

Puntua eta kontrapuntua **Oporren osteko sindromea**

Noiz bueltatuko dira?

*Ba al da inor iraila
gustatzen zaionik?
Ba al da nostalgia gabe
datorren irailik?
Uda dena lanean
pasa dudanez nik;
ez dut rutina beharrik
ezta sindromerik:
jaso besarkada bat
indonesiatik!*

**NAROA
TORRALBA
RODRIGUEZ**
Larrabasterra

*Zu beti izan zara
nahiko salbuespen
ondo pasa iraila
gugandik sahiesten.
Nola jada berorik
eta jairik ez den,
hemen egongo gara
gehienok amesten
ea oporrak laster
buelatu daitezken!*

**PERU
VIDAL
GURRUTXAGA**
Leioa

Kakalardoa Urdulizko izarra

«Asko gustuko
dut kalejira
herritarrakaz
batera egitea
eta urtero
jende berria
ezagutzea!»

**Udalerrian biribilgunea du bere omenez,
errugbi taldeko maskota da eta jaietan
agerpen kolosala egiten du txupinazoan.
Bai, bera da... Urdulizko Kakalardoa!**

TESTUA: NAHIA MARTINEZ GONDRA • ARGAZKIA: ESTIBALIZ MAGUREGI ▶

Urdulizko Kakalardoa lotsati samar aurkeztu da el-karrizketako lehenengo uneetan, baina bost mi-nutu igaro ostean, hegoak erlaxatu ditu. Irribar-re zabal bategaz, eta landaretxo bat jaten duen bitartean, jaietan agertu zen lehenengo aldia gogoratu du gugaz. «Oso urduri nengoen eta, aldi berean, oso hunkitu-ta. Txupinazoaren eguna oso berezia izan zen guztiontzat, inork ez baitzuen espero ni bertan egotea. Herritarren aur-pegietan harridura eta zoriontasuna ikusi nituenean, ja-kin nuen ordutik aurrera beti nire herriaren eta jaien parte berezi bat izango nintzela!». 1997an egin zuen lehenengo agerpen ahaztezina eta, harrezkero, udalerriko izar nagus-ia da. Jaietan zehar, ume, kuadrilla eta familia guztiak

hurbiltzen zaizkio beragaz argazkiak egitera, eta baieztatu duenez, ilusio handia egiten dio. «Oso gustura egiten dut. Asko gustatzen zait kalejira herritarrakaz batera egitea eta urtero jende berria ezagutzea!». Festetan guztiaz goza-tzen du: «Uste dut egun bakoitzak bere une berezia due-la: txupinazoa, playback-ak, herri-bazkaria, paellak... Jen-dea uneoro gozaten ikustea da harrotasun eta poz gehien ematen didana». Jai-giroan ez dagoenean Santa Mariñe-ko haitzetan ezkutatzen dela konfesatu digu, barrezka. Antza, berak ere hainbeste osperen artean deskantsu bat behar izaten du.

Jairik jai, eta hainbeste urteren ostean, Kakalardoak Ur-duliz aldatzen ere ikusi du. «Hasi nintzenean, oso gutxi ginen jaietan parte hartzen genuenok, denak ezagunak gi-nen. Baina, orain, herrira jende berri asko etorri da. Urdu-lizek asko irabazi du, giro berria arnasten da herrian eta jarduera eta ekitaldi gehiago daude».

Hala, Kakalardoak berriro ere dena emango du Andra Mariko jai hauetan: txapela garbitu, antenak tentetu eta bere hegoak udalerrri osotik astinduko ditu! ◀

Tradizioa eta nortasuna, kolore askotarikoak

Atzerako kontaketa amaitu orduko berri bati ekin izan diogu gurean udako festez berriro gozatzeko. Heldu bezain laster amaitu dira, baina, bidean, askotariko hamaika une gogoangarri utzi dizkigute Uribe Kosta luze eta zabalean. Barrikako sanjoanetatik hasita Urdulizko andramarietara, hona hemen eskualdeko udako jaiek emandako hainbat momentu. Zure burua topatuko horietakoren batean?

TESTUAK: IKER RINCON MORENO • ARGAZKIAK: ESTIBALIZ MAGUREGI

Hiru egunez, festa izango da nagusi Areetan

Udako jaiak udagoienekoei bide emango diete hilabete honetan. Hala, Areetako Mesedeetako festek hartuko dute lekukoa, ondoren etorriko denaren erakusgarri.

U dari agurra esan beharra bada-
go ere, oraindino badago zertaz
gozatu Getxon. Jaiak ez dira bu-
katu hemen. Izan ere, Areetan,
Mesedeetako jaiak ospatuko dituzte irail-
aren 26tik 28ra eta hiru eguneko ekital-
di-programa zabala eskainiko dute herri-
tar guztientzat. Barikuan hasiko da festa,
adinekoentzako bazkariagaz eta arrastiko
txupinazo eta pregoiagaz. Gaua musikaz
beteko dute Habana 537 eta Noran taldeek,
eta gaueko ordu txikietan atzera begiratze-
ko tarte izango da, *Remember Time* eki-
menagaz.

Zapatuan, umeentzako jarduera ugarik
hartuko dute lekua: puzgarriak, arrantza
lehiaketa eta tailerrak. Herri kirolen era-
kusketa, dantza plaza eta Zumba solidarioa
ere izango dira, eta arrastian giroa egongo
da Eskoletako Plazan. Gauean, L.A. Black
Night Fest by Galker izango da protagonista.

Domekan, artisautza eta gastronomia
azokak, herri-janak, magia ikuskizuna eta
fanfarrea nabarmenduko dira. Gainera,
marmitako- eta barraskilo-lehiaketek ko-
lorea, eta batez ere usaina, emango diote
auzoari. ◀

Egitaraua

Irailak 26, barikua

- 13:00** Luncha, Eskoletako Plaza.
- 18:00** Haurrentzako ikuskizuna, Eskoletako Plaza.
- 19:00** Txupinazoa eta Pregoa, Eskoletako Plaza.
- 19:30** Joko erraldoiak, Eskoletako Plaza.
- 19:30** *Escape Room*, Eskoletako Plaza
- 21:00** Bingo! «Bingo abestu duzue?», Eskoletako Plaza.
- 21:00** Kontzertua: Habana 537, Laguntasuna kalea.
- 22:00** Kontzertua: Noran, Eskoletako Plaza.
- 00:00** *Remember Time*, Eskoletako Plaza.

Irailak 27, zapatua

- 11:30** Puzgarriak & Karts, Bizkaia Zubia Plaza.
- 11:30** Arrantza-lehiaketa: infantil eta jubenila, Bizkaia Zubia.
- 12:00** Sardina-jan herritarra, Eskoletako Plaza.
- 12:00** Zabalketa: Zumba Solidarioa, Eskoletako Plaza.
- 13:30** Herri kirolen erakusketa, Eskoletako Plaza.
- 17:00** Ile-apainketa, eskumuturrekoak, txapak eta giltzatak tailerrak, Eskoletako Plaza.
- 17:30** Puzgarriak eta kotxetxoak, Bizkaia Zubia Plaza.
- 17:30** Dantza Plaza: Berantzagi Dantza Taldeagaz, Eskoletako Plaza.

- 18:30** Kontzertua: Clandestino de Lindy Hop, Laguntasuna kalea.
- 19:00** Arratsaldeoa, Eskoletako Plaza.
- 20:30** Bingo! «Bingo entzun dut?», Eskoletako Plaza.
- 21:00** Kontzertua: La Mara eta Jose del Arte, Laguntasuna kalea.
- 22:30** L.A. Black Night Fest by Galker, Eskoletako Plaza.

Irailak 28, domeka

- 08:00** Barraskilo-lehiaketaren izen-ematea, Laguntasuna kalea.
- 10:00** 10. Artisautza eta Gastronomía Azoka, Eskoletako Plaza.
- 11:00** Marmitako-lehiaketaren izen-ematea, Eskoletako Plaza.
- 12:00** Magia, Eskoletako Plaza.
- 12:00** Fanfarrea Marching Band.
- 12:30** Paella herri-jana, Eskoletako Plaza.
- 13:00** Dantza erakusketa: *Vivo la Danse*, Eskoletako Plaza.
- 13:00** Herri-bazkaria, Eskoletako Plaza.
- 13:00** Barraskiloen kazolen aurkezpena, Laguntasuna kalea.
- 13:30** Marmiten aurkezpena, Eskoletako Plaza.
- 17:00** Marmitako-lehiaketaren sari banaketa, Eskoletako Plaza.
- 17:30** Txokolate-jana, Eskoletako Plaza.
- 17:30** Haurrentzako ginkana, Eskoletako Plaza.
- 18:00** Barraskilo-lehiaketaren sari banaketa, Laguntasuna kalea.

JUAN MARI

Harategia

Urdaitegia

Baserriko haragia, produktu artisaua eta etxez etxeko zerbitzua

Las Mercedes, 31. 48930 AREETA
94 464 41 25

GetxoGaso

Urteko 365 egunetan gaude zabalik

- Garbiketa gunea
- Denda eta okindegia
- GnG tailerra
- Solaguren Jatetxea

☎ 944 301 500

📍 Getxo eta Berango artean

GetxoGason Euskararekin bat!

Getxo Portu Zaharra

Zabalgunean eraikin publiko bat eraikitzeko aukera, zabalik

Getxoko Udalak baieztatu du onartzean dagoen HAPO berriak ekipamendu bat egon daitekeela planifikatzen duela, «publikoa» izango litzatekeena.

Askotariko ekitaldiak egiten dituzte zabalgunean, hala nola kontzertuak eta jaiak.

Portu Zaharreko zelaiguneak itxuraz aldatu ahalko du etorkizunean, berriro ere. Izan ere, Getxoko Udalak azaldu duenez, onartzean dagoen HAPO berriak aukerak irekiko ditu bertan ekipamendu publiko-komunitario bat eraikitzeko. Horrek ezin-gona sortu du hainbat herritarren artean, eta daborduko hainbatek iragarri dute alegazioak aurkeztuko dizkiotela planari, hala dago-kionean, hala nola EH Bilduk. «Ez gaude ados ireki den aukera ustel horrekin, azken finean, gaur egun

daukagun 'aisialdi' gune horren desagerpena ekar dezake planifikatutakoak», ondorioztatu du Mikel Bidosola koalizio abertzaleko kideak.

Getxoko Udalak azaldu duenez, HAPO berriak aukera hori irekitzen badu ere, azpimarratu du osoko bilkurak onartu beharko lukeela proiektua aurrera egin ahal izateko, Hiri Berrikuntzarako Plan Berezi bat idatziz, kasu honetan, PERU-01 deritzona. Alabaina, udal-iturriek iragarri dute gaur-gaurkoz ez dutela aurreikuspenik bertan ezer eraikitzeko. ◀

Erandio Sokatira mundiala

Goiherrik domina bi eskuratu ditu Munduko Sokatira Txapelketan

© GOIHERRI SOKATIRA TALDEA

Irailaren 4tik 7ra Nottinghamen (Ingalaterra) jokatu den Munduko Sokatira Txapelketan Erandioiko Goiherriko tiralariak ere lehiatu dira, eta gazteenek lortu dituzte emaitza onenak: 23 urtez azpikoen talde mistoak, brontzea, eta neskek, zilarra. Aldiz, Laukizko Gaztedi taldeak eta Euskal Selektzioak urreak lortu zituzten gizonezkoen 560 eta 600 kiloko lehiaketetan, hurrenez hurren.

Txapelketaren lehen jardunaldian, Goiherriko 23 urtez azpikoen talde mistoak brontzea eskuratu zuen. Aldiz, gizonezkoen 560 kiloko lehiaketa finalera heltzea lortu bazuen ere, urrea Laukizko Gaztedirentzat izan zen. Bigarren jardunaldian, Goiherriko 23 urtez azpikoen neskek gogor lehiatu ziren, baina ez zuten Taipei-ko (Txinako Errepublikak) taldea gainditu.

Horrez gainera, Euskal Selektzioak urrea ere eskuratu zuen gizonezkoen 600 kiloko lehiaketan; Suitza eta Alemaniako selektzioak bigarren eta hirugarren geratu ziren. Horrez gainera, Euskal Selektzioak zilarra eskuratu zuen gizonezkoen 560 kiloko txapelketan, eta brontzea 23 urtez azpikoen 560 kiloko lehiaketa mistoan. ◀

Iñaki Bitxitegia

Montblanc, Longines eta TagHeuer agentzia ofiziala

Villamonte plaza 3
94 430 23 45

Algorta

Telletxe 1
94 460 27 41

RPS 65/17

**ARANTZA
ETXEBARRIA**
Hortz-Klinika

Odontologia orokorra
Ortodontzia

Periodontzia
PADI

Bidebarri 27, behe eskuina · ALGORTA

944 307 696

Leioa Auzoetako jaiak**Auzo txikietako jaiak hartuko dute festen lekukoa irailean**

I railagaz batera, Leioako auzoetako jaiak martxan dira, eta Ondizkoen ostean, Udondoko Tolentinoko Nikolas Deunaren festa izango dira, irailaren 10etik 14ra. Horien ostean, Txopoetako jaien txanda izango da irailaren akabuan.

Hala, hilaren erdialdean, lau eguneko egitaraua izango dute ondiztarrek ederto pasatzeko: kontzertuak, dantza, antzerkia eta, nola ez, herritarren artean arrakasta handiena duen Udondoko XV. Paella Txapelketa.

Egitaraua eguaztenean, hilaren 10ean, abiatuko da txupinazoagaz, Ondizko baselizan ospatuko den meza eta Haize Berri taldearen kalejiragaz. Barikuan, dantzak eta musikak hartuko dute lekua: Gure Ohiturak taldearen emanaldia, txorizo-jana eta Ilberri, Lenago II eta Nazka taldeen kontzertuak izango dira. Zapatuan, festetako egun nagusia izango da: goizean, paella-txapelketa, azoka, erakusketak eta umeentzako jolasak izango dira nagusi. Egunari amaiera emateko, Non-bait taldearen erromeria izango da.

Azken egunean, domekan, The Half Nelsons taldearen kontzertua, *Piraten Istorio Bat* antzezlan eta Leioako Musika Bandaren emanaldia izango dira festari amaiera borobila emango dioten ekintzak. ◀

Leioa Ikasturte berria**Matrikulazioak zabalik daude Leioako Mastitxu udal euskaltegian**

M astitxu Euskaltegiak ikasturte berriarako euskararen ikaskuntzarako aukera zabala eskainiko du, ordu-tegi eta maiztasun desberdinakaz, baita autoikaskuntza eta tailer espezifikokaz ere. Gainera, tailer bereziak egongo dira merkatari eta ostalaritzako profesionalentzat, gurasoentzat, bizkaiera ikasi gura dutenentzat edo lehen aldiz euskarara hurbiltzen ari direnentzat. Ikastaroak maila guztietarako izango dira, A1etik C2ra, eta titulu ofizialak eskuratzeko aukera emango dute; guztia prezio oso eskuragarrietan.

Informazio gehiago gura izanez gero edo matrikulatzeko, jo 944 640 002 telefono zenbakira edo euskaltegi@leioa.eus helbide elektronikora. ◀

Leioa Kultur Leioako programazioa**Udazkenak aurpegi ezagunak eta euskal talentua ekarriko ditu**

Irailetik abendura bitartean, Kultur Leioak 25 antzerki, dantza eta musika ikuskizun eskainiko ditu bere programazioan, horietatik, 22, aretoan eta, 3, kalean.

L eioako Udalak udazkeneko kultur programazioa aurkeztu du, aniztasuna eta publiko guztiei begirako proposamenak ardatz izango dituen eskaintzagaz. Irailetik abendura bitartean, 25 antzerki, musika eta dantza ikuskizun izango dira, horietatik hiru kalean, baita 33 zinema-saio eta erakusketa bi ere. Gainera, liburutegiak ume eta helduentzako irakurketa-klubak eta ipuin-saioak ere eskainiko ditu.

Programazioa irailaren 26an abiatuko da Hector Alterioren *Historia txiki bat* lanagaz. Horrez gain, Aitziber Garmendia eta Jon Plazaola *Arizona* lana taularatuko dute, eta familiarentzako obrak ez dira faltako, hala nola *Mamuak ezagutze-ra joan zen umea* (urriak 5) eta *Non daude haurrak?* (urriak 10).

Dantzaren arloan, Cielo Raso konpainiaren *NEE* eta Kukai Dantzaren *Txalaparta* nabarmenduko dira, eta musikak ere hitzordu be-

reziak izango ditu: azaroaren 14an, Trio Mai taldearen *Operatik crossovera* proposamena, eta azaroaren 15ean, Proyecto Villalacreren The Muted Ensemble, zeinak Chaplinen *Hiriko argiak* film mutuaren proiektzioa zuzeneko musikagaz bateratuko duen; biharamunean, azaroaren 16an, Ene Kantaken *Bison-temastodontearen bila* izango da familientzat.

Abenduan, Zirkozaurre, Pausoka edo Markeliñe konpainiak ari-tuko dira taula gainean, eta une probokatzaileena Leo Bassiren *Nik, Mussolini* bakarrizketa izango da. Kultur Leioako eskaintzari Kultura Kalean ekimeneko ikuskizunak eta literatur jarduerak gehituko zaizkio, Leioa udazkenean kultur topagune nagusi bihurtuz.

Programazioak beste hainbat eta hainbat proposamen izango ditu irailera bitartean. Denak ikusgai egongo dira kultur Leioan edo hiruka.eus atariko agendan. ◀

Ondizko jaietako Aurreku Txapelketa

Lierni Paul Marcos berangoztarra eta Josu Marcos leioztarra izan dira nagusi Ondizko Emakumezkoen XVI. Aurreku Txapelketan eta Bizkaiko LXIII. Aurreku Txapelketan, hurrenez hurren. LEIOAKO UDALA

IRAILAK 26

Auditorium // 20:30 // 10 €

HÉCTOR ALTERIO. UNA PEQUEÑA HISTORIA

Pentación Espectáculos (Madrid)

URRIAK 3

Auditorium // 20:30 // 10 €

ARIZONA

Txalo Produksioak/La Mandanga Produksioa (Euskadi)

URRIAK 5

Auditorium // 12:00 // 6 €

MAMUAK EZAGUTZERA JOAN ZEN UMEA

Anodino Teatro (Euskadi)

URRIAK 10

Auditorium // 20:30 // 10 €

¿DÓNDE ESTÁN LOS NIÑOS?

Tartean Teatroa (Euskadi)

Sopela Irailaren 15etik aurrera**Deskontu-bonuen kanpaina hasiko da udalerrian**

Deskontu-bonuen kanpainari beste buelta bat emateko asmoz, Sopelako 23 saltokik parte hartu dute horren diseinuan, prozesu parte hartzaile baten bitartez. Maiatzetik ekainera, hiru lansaio egin zituzten, iazko kanpainan hobetu beharreko alderdiak identifikatu eta aurtengo kanpaina elkarlanean diseinatzeko.

Toki Garapen Sailak epe luzerako ikuspegi mantendu gura du kontsumo ohiturei dagokienez, eta tokiko merkataritzan ohiko kontsumoa sustatu.

Era berean, kanpainaren diseinua eraldatu gura izan dute, Sopelako merkataritza irekita, bizirik eta elkartuta egon dadin, eta saltokiak eurak protagonizatzen jarri: elkar entzunez eta modu bateratu eta horizontalean eraikiz. Azken lansaioan, *roleplay* metodologiaren bidez probatu zuten kanpaina, eta erabiltzaileei aukera eman zitzaion, ingurune errealean, produktu edo zerbitzuagaz elkarerraginean ari balira bezala jokatzeko.

Hala, uztailaren 1ean aurkeztu zieten «Sopelan... puntuz puntu!» kanpaina Sopelako merkataritza sare osoari, eta daborduko amaitu da horretara atxikitzeko epea.

Kanpainagaz bat egin duten saltokiek aurrez aurreko formakuntza saio bat jaso zuten irailaren 4an Kurtzio kultur etxean.

Deskontu-bonuen kanpaina irailaren 15ean hasiko da, eta azaro amaierara arte iraungo du. Hala ere, zozketako irabazleek, abenduaren 13ra arte izango dute bonuak trukatzeko aukera, antolatzaileek azaldu dutenez.

Halaber, lehenengo astean, herritarrentzako informazio-gune ibiltari bat jarriko dute kanpainaren nondik norakoak azaltzeko. ◀

Sopela Langabeei bultzada**Integra programa hasi dute langabeei laguntzeko asmoz**

Sopela Integra programa estreinatu dute, lan-merkatura sartzeko zailtasunik handienak dituztenei eta langabezia daudenei zuzendutako laguntza-programa espezializatua.

Guztira 30 parte-hartzaile izango ditu programak. SOPELAKO UDALA

Langabezia denbora luzean dauden pertsonen, teknologia eskuratzeko zailtasunak dituztenei, hizkuntza zailtasunak dituzten migratzaileei eta gizarte eta lan arloko laguntza behar duten pertsonen zuzenduta dago Sopela Integra programako lehenengo ibilbidea.

Talde bi trebakuntza eta banakako orientazio saio bi jasoko dituz-

te hilean zehar, irailetik ekainera. Talde honetan, itxaron-zerrenda dago. Era horretara, lan-merkatura sartzeko edo bestelako arrazoi- ren bategatik plazak hutsik gertatzen badira, beti bermatuko da plazak beteta daudela.

30 parte-hartzaile izango ditu guztira, eta helburua da konfiantzako eremuak sortzea enplegu egonkorra lortzeko. ◀

ALGORTAKO ETORRIDEA, 59

94 491 12 71

iratialgorta@gmail.com

Torrene, 2 48991 – ALGORTA

Plentzia PTBri agurra

«PTBren izateko arrazoia herria saretzea zen»

Plentziako tokiko telebistari agurra emateko ekitaldi berezia egin zuten joan den uztailaren 18an. Orain, urteotako edukiak Interneten jarriko dituzte eskuragarri.

Telebista-katea daborduko itxita bazegoen ere, uztailan, ekitaldi xume baina hunkigarri batez agur esan zioten behin betiko PTB Plentziako tokiko telebista-kateari. Komunikabidea desagertu den arren, Plentziako Udalak eta Plasentia de Butron museoak iragarri dute edukiak digitalizatzeko eta Interneten partekatzeke helburua dutela, izan ere, 1987an telebista-katea sortu zutenetik, herriko hainbat pasarte eta pertsona geratu dira gordeta.

PTBren historiari buruz berba egitea Juanant Aranbururi buruz aritzea da ezinbestean. Hark Telebista sortu zuen garaian aritu zen Josune Rotaetxe, eta gogoratu duenez, Aranburuk hainbat herritar batu zituen proiektua martxan jartzeko. «Garai horretan bazegoen tokiko telebistak sortzeko mugimendua, baina ez inondik inora Plentzia bezalako herri txikietan; hala ere, guretzat harrotzeko moduko gauza zen, eta, baliabide gutxi izan arren, pozik egiten genuen».

Lehen urteetan zaletasunari eta bakoitzaren ekarpenari esker izan zuten arrakasta. «Seme-alabak eta gure lana genuen, eta ez genuen ezer kobratzen, baina denok batera joa-

PTBko kide ohi batzuk udan egindako ekitaldian. PLENTZIako UDALA

«Herriko jendearen istorioak eta eurek bizitakoa ezagutzea eta horren berri ematea izan da niretzat politena»

NEREA IBARGUENGOITIA
PTBKO KIDE OHIA

«Agur esateko modu dotorea iruditzen zait, jarraitzeak ez baitzuen zentzurik. Orain, dena egongo da Interneten»

JOSUNE ROTAETXE
PTBKO KIDE OHIA

ten ginen gauzak grabatzera eta gero etxean editatzen genituen; ideia asko ere bagenituen, baina aurrera ateratzeko denbora eta dirurik ez», gogoratzen du Rotaetxek.

Telebista profesionalizatzen joan zen eta belaunaldiak aldatzen joan ziren. Batzuen eta besteen arteko lokailua Jose Angel Peñari esker eman zela nabarmendu du Nerea Ibarguengoitia; «PTBk hainbeste urte iraun badiu berari esker izan da», adierazi du.

Ibarguengoitia kazetari aritu zen PTBn eta, azpimarratzen duenez, «PTBren izateko arrazoia herria saretzea zen, jaiak, partiduak eta elkarteen jarduerak grabatzea, baina baita udaletxean hartzen ziren erabakien berri ematea ere; horrek guztiak elkartutako herri bat sortzen baitzuen». Era berean, kazetariak azpimarratzen du telebista herritarren ahaleginari esker ere egiten zutela, baliabide falta zegoen arren, gauzak egiteko gogo bazegoelako: «Bakoitzak bere aletxo jartzen zuen». ◀

aldai
Tapiztegia
Dekorazioa
Erakusketa
Tailerrak

Algortako Etorbidea, 76,
48991, Algorta
944 60 90 31

SOINU
musika eskola
Eusko Jaurlaritzak baimendua
• Algortan 1988tik •

Tellete Kalea, 34, ALGORTA • 688 630 146 • soinu_me@yahoo.es

Berango Lantzarte

Aparkalekua eraikitzeko obrak etenda, momentuz

Lantzarte Bizirik auzo-elkarteak deituta, mobilizazio jendetsua egin zuten abuztuaren EAJk bultzatutako proiektuaren aurka. Oposizioa ere kontra agertu da, PP ezik.

Abuztuaren 4an, Santo Domingo Eguneko ospakizun betean, hondeamakinak sartu ziren Lantzarteko berdeguneko zuhaitzak moztzen eta bertan aparkaleku bat eraikitzeko lanak hasteko. Lantzarte Bizirik auzokideen elkarteak une horretan gogoratu zuen egitasmoa geldiarazteko errekurso bi aurkeztu dituela, baina ordua arte oraindino ez zutela erantzunik jaso. Alkateak, aldiz, obrak «legearen barruan» kokatzen direla argudiatu zuen. Nolanahi ere, auzokideek hasierako lanak etetea lortu zuten, behin-behinean. Ildo horretan, alkateak azpimarratu zuen ez dagoela «obraren geldialdia justifikatzeko oinarri juridikorik».

Lantzarte Bizirikek deituta, manifestazio jendetsua egin zuten obrak hasi eta bi egunera, hilaren 6an, eta, besteak beste, tokiko zein eskualdeko PSE-EE eta Berangoko Elkarrekin Podemos eta EH Bildu alderdiak batu ziren protestara. Horiek guztiek EAJren jarrera gogor kritikatu zuten, eta sozialistek salatu zuten proiektua ez dela «adostu, inposatu baizik». Ildo horretan, koalizio abertzaleak deitoratu zuen «laborategiko herritarren parte-hartzearekin» onartu zutela, «40 bat baiezeko botore-

Abuztuaren 4an sartu ziren makinak berdegunera lanak abiarazteko.

«Udalaren ikur bihurtu den zementu politikagatik triste eta suminduta gaude»

LANTZARTE BIZIRIK

«Ez dago obraren geldialdia justifikatzeko oinarri juridikorik»

BERANGOKO ALKATEA

kin». Hala, proiektua berehala gelditzea eta auzokideei egindako legezko ohartarazpenak bertan behera uztea exijitu zioten alkateari. Era berean, hitz egiteko borondatea «bene-benetan» ager dezala eskatu zioten, «eta bere gain hartu zituen konpromisoak betetzea, bai auzokideekin bai alderdiekin».

Bere aldetik, Itziar Aginagalde alkateak azaldu du proiektua lurzoru publikoan gartzan ari dela, udal-plangintza urbanistikoagaz bat. Era berean, azpimarratu du Kontratuen Legeari jarraikiz esleitu dela. Auzokideen elkartearen arabera, aldiz, proiektua HAPOn jasotzen den zehaztapen xehatuaren «aurka-koa» da, eta, beraz, «ez da legala». ◀

LEHENENGO FASEA

IRAILAK 28
domeka

URDULIZ

KULTUR ETXEA. 17:00

Aitor Bizkarra Ruiz, Garazi Navarro Ugarteburu,
Garikoitz Sarriugarte Onaindia,
Izaro Bilbao Arostegi, Koldo Gezuraga Sejjido
eta Mikel Retolaza Etxebarria.

**BIZKAIKO
BERTSOLARI
TXAPELKETA
2025**

www.bertsozale.eus/bizkaikotxapelketa
www.bertsosarrerak.eus

Lantzarte

hiruka

LEHENENGO FASEA

URRIAK 12
domeka

GETXO

MUXIKEBARRI ARRIGUNAGA ARETOA. 17:00

Aitor Esteban Etxebarria, Ibai Amillategi Omaetxebarria,
Janire Arrizabalaga Munduate,
Koldo Muñiz Aldamiz-Etxebarria,
Mikel Goiriena Larrazabal eta Peio Molinuevo Martin.

2025 IRAILAK 19-21

SOPELA KOSTA FEST

www.sopelakostafest.eus

IRAILAK 18, eguena

- *Yi-Wo* dokumentalaren proiektzioa
Kurtzio Kultur Etxean

IRAILAK 19, barikua

- Egokitutako surf ikastaroa

**MANNY CALAVERA
IZAKI GARDENAK
ZIZTADA & RLANTZ**

IRAILAK 20, zapatua

- Euskal Surf Zirkuitua eta Beteranoen Surf Txapelketa, waveski eta Kayaksurf.
- Surf & Skate Market.
- Fosilen ibilbide berezia, Natur Gaua, Kometa erakusketa...

**SÜNE
MOONSHINE WAGON
AIRU**

IRAILAK 21, domeka

- Surf, kayaksurf & waveski finalak.
- Bisita gidatua Eratzun Berdera.
- Hiri kirolak: Kalistenia, Parkour eta Slackline.
- Itsas-zaborren bilketa.
- Kaleko ikuskizuna: **YUGEN**.

Nabarmenak

Sopela Kosta Fest 2025ak kirola, musika eta natura uztartuko ditu irailaren 18tik 21era. Jaialdia Thomas Campbellen *Yi-Wo* dokumentalaren estatu mailako estreinaldiarekin hasiko da, surfaren kulturari buruzko pieza paregabea. Ondoren, kontzertu nagusiek Urgitxieta plaza girotuko dute: Izaki Gardenak, Süne, Airu, Moonshine Wagon edo Manny Calavera, besteak beste. Surf, kayaksurf eta waveski txapelketek protagonismo berezia izango dute, baita haur eta familientzako jarduerak ere: skate tailerrak, natur gaueko ibilaldiak, surf-sorospen saioak, fosilen ibilbidea edo hareazko eskultura tailerra. Ingurumenak ere bere lekua izango du itsas zaborren bilketa, Surfrider tailerrak eta Eratzun Berdeari buruzko bisita gidatuekin. Kultura eskaintzari dagokionez, La Banda Teatro Circo konpainiaren *Yugen* kale ikuskizuna azpimarratzekoa da. Lau egunetan zehar, Sopela kirolaren, musikaren eta jasangarritasunaren topagune izango da, adin eta gustu guztietarako proposamenekin.

info+: www.sopelakostafest.eus

Urduliz Udako azken jaiak**Andramariiek oraindino dantzara aterako dituzte urduliztarrek**

Udako eguzkiak bere azken argi printzak islatzen dituen bitartean, jaiak ere azken txupinak jaurtitzen dituzte. Hala, irailaren 12an, 13an eta 14an Andra Mari jaietako azken festa giroa dastatu ahaliko dute urduliztarrek. Kakalar-doak aldizkariaren hasieran ondo kontatu bezala, atmosfera ederra sortzen da Urdulizko jaietan, eta herritar guztiek biziki gozatuko dute azken aste-akabuaz.

Kontzertu nagusien artean, Arene 6, Parabellum, La chica sobresalto eta Oreka erromeria egongo dira. Halaber, musikaz aparte, hainbat froga eta jarduera izango dituzte udalerriko kuadrilla eta familieek: Santa Marina-ko kilometro erdiko igoera, rally umoretsua, herri-karaokea, zezensuzkoa, paella-lehiaketa, tonbola-jolasa, umeentzako puzgarriak, auto zaharren erakusketa, etab.

Beraz, aste-akabu horretan planik ez baduzu, ez ahaztu jaiak oraindino ez direla bukatu. Urduliz esperoan duzu! ◀

Gorliz Herritarren ekarpenak**Herritarraz batera taxiaren ordenantza sortu gura du Udalak**

Irailaren 26ra arte, herritarrek instantzia orokor bidez aurkeztu ahal izango dituzte euren ekarpenak, bai modu telematikoa, bai aurrez aurre.

Gaur egun ez dago Gortizko taxi zerbitzuari buruzko udal araudi espezifikorik.

Udalak kontsulta publiko bat egingo du Gortizko taxi zerbitzua arautuko duen Udal Ordenantza sortze-ari begira herritarrek, elkarteek eta kolektiboek ideiak, beharrak edo iradokizunakaz parte hartu ahal izateko. Helburua bikoitza da: alde batetik, herriari eragiten dioten erabakietan eta aldagietan gortiztarrei ahotsa ematea; eta bestetik, arau berriak udalerriko errealitatea eta taxi sektorearena islatzea. Ordenantza hau sortzea bereziki garrantzitsua

da, gaur egun ez dagoelako Gortizko taxi zerbitzuari buruzko udal araudi espezifikorik. Hori dela eta, ordenantza berriagaz honako hau lortu gura dute: taxi-zerbitzu seguru, kalitatezkoa eta irisgarria bermatzea pertsona guztientzat; bidezko lizentzia eta tarifen sistema argi eta gardena ezartzea; zerbitzua ondo kudeatuta eta behar berrietara egokituta dagoela ziurtatzea eta udalerrian mugikortasuna hobetuko duten ibilgailu egokituak eta zerbitzu-modu berriak sustatzea. ◀

ARGIA EREITEN

Getxoko Euskara Saria
XVI. edizioa - 2025

BIDALI ZURE HAUTAGAITZA!!

Saritu nahi dugu Getxon lan-munduan, kulturean, kirolean, sare sozialetan... egunerokoan giro euskalduna sortzen duen pertsona, taldea, elkarte, saltokia...

Hautagaiak aurkezteko azken eguna: urriaren 5a

Getxoko Udala - Euskara Zerbitzua

94 466 00 10 edo euskara@getxo.eus

Uribe Kosta Mobilizazioak

Palestinaren aldeko elkartasun-oihua ozen entzun da Uribe Kostan

Palestinaren askapena eta palestinarren kontrako genozidioa salatzeko, milaka pertsona atera ziren kalera eskualdean irailaren 5erako deitutako kazeroladan.

Gernika-Palestina herri-ekimenak deituta egin zituzten kazeroladak irailaren 5ean.

Gernika-Palestina herri-ekimenak deituta, mobilizazio jendetsuak egin zituzten barikuan, hilaren 5ean, Uribe Kostako udalerrietan. Protesta horien bidez, Palestina jasaten ari den egoeraren larritasuna salatu zuten. Kazeroladak egin zituzten herrietako udaletxeen aurrean eta plazetan.

Kazola-hotsen bidez, mobilizatatuko ehunka gizon-emakumek Palestinarekiko elkartasun oihua ozen zabaltu zituzten eskualde osoan zehar. Palestinarren kontrako genozidioa gogor salatu zuten, «egunetik egunera terribleagoa den

sarraskia, hain zuzen». Umeak, herritarak, ospitaleak eta kazetariak «sarraskituak» direla deitoratu zuten, «munduaren begien aurrean eta nazioarteko inpunitatearekin».

Hala, denon begi-bistan gertatzen ari den triskantza bertan behera gelditzeko exijitu zuten herriz herri, «ezin delako gehiago luzatu ankerkeria hau. Nahikoa da! Genozidioari ez!».

Ilido berean, domekan, Itzubaltzeta/Romoko auzokideak kalera atera ziren berriro ere, hilero legez, genozidioaren amaiera exijitzeko. Kasu honetan, mobilizazioa eguerdian egin zuten, Xake plazan. ◀

Uribe Kosta Zerbitzu berria

Mankomunitateko energia bulegoa ireki dute daborduko

Irailaren 10etik zabalik dago Uribe Kostako energia bulegoa. Zerbitzu honen helburua da energia fakturei eta eguneroko energiaren erabilerari buruzko aholkularitza eskaintzea, bai eta kontsumoa eta gastuak murrizteko aholku praktikoak ematea ere, arduradunek zehaztu dutenez.

Herritarrentzako aurrez aurreko arreta eskainiko du eguazteneko, Mankomunitatea osatzen duten udalerrietatik mugituko den bulego mugikor batean: herri guztietara iritsiko da, baina herritarrek ez dute zertan euren udalerriko datara itxaron beharko, beste batean arta jasotzeko aukera ere izango baitute. Azaroan, gainera, bariku goizetan ere egongo da zabalik.

Hitzorduak 943 062 930 telefonora deituta har daitezke. Aholkularitzaren bitartez honako gaiak landuko dituzte: energia-hornidurari buruzko zalantzak argitzea; fakturak ulertzea eta horietan aurrezteak; merkatu elektrikoari eta hornitzaileei buruzko informazioa; Bonu Sozialaren inguruko argibideak; eta diru-laguntzen berri ematea. Horrez gain, energia bulegoak hitzaldi eta tailerrak ere eskainiko ditu fakturen inguruan, pobrezia energetikoari aurre egiteko eta energiaren erabilera jasangarria sustatzeko. Egutegi eta ordutegi osoa www.uribekosta.eus webgunean kontsulta daiteke. ◀

Barrika Ikastaroa

Txapalartan trebatzeko nagusientzako doako tailerra antolatu dute

Adinez nagusientzako txalaparta-ikastaroa antolatu du Barrikako Udalak hasi berri den ikasturterako. Tailerra doakoa izango da, eta urriaren 2an hasiko da, ekainaren 18ra arte. Eskolak Ander Deuna Aretoan emango dituzte, Goierriin, eguenero.

Interesa dutenek, udal-liburutegian eman ahal izango dute izena, astelehenetik eguenera, 17:00etatik 20:00etara, eta barikue-tan, 10:00etatik 13:00etara eta 17:00etatik 20:00etara. Era berean, 946 775 163 telefono zenbakira deitu edo liburutegia@barrika.eus helbide elektronikora idatz daiteke. Plaza kopurua mugatua izango da, eta udalerrian erroldatutakoek izango dute lehentasuna. ◀

Jaime Lafita DalecandELA

«Nigatik eta maite ditudan pertsonengatik egiten dut»

Jaime Lafita getxoztarra Alboko Esklerosi Amiotrofikoa (AEA) duten pertsonen eta horien familien ikur bilakatu da DalecandELA ekimenari esker. Irabazi asmorik gabeko ekintza xumea bezala hasi zena, gaitz hori ezagutzera emateko, ikerkuntzarako dirua biltzeko eta balio positiboak igortzeko mugimendua bilakatu da. Irailaren 18tik 21era, laugarren DalecandELA jaialdia egingo dute Portu Zaharrean.

TESTUAK: ANDER ZARRAGA • ARGAZKIA: DALECADELA ►

Ezer baino lehen, Jaime, zer moduz zaude?

Ondo nago. Fisikoki mugatuta nago, baina bederatzi urte daramatzat honela, eta oraindik ere neure kabuz moldatzen naiz eguneroko gauza gehienetan; hori, AEA duen norbaitentzat, zorionekoa sentitzeko modukoa da. Animoz indartsu nago, ilusioekin, gozatzen jarraitzeko arrazoi askorekin, muga horiek gorabehera.

Aurten iaz baino lasaiagoa izaten ari da, maila guztietan, aurrekoan oso erronka zorrotza izan baikenuen, baina baita edukiz betea ere zentzu guztietan.

Nolakoa izan zen AEAREN diagnostikoa jaso zuen unea eta nola aldatu da zure eguneroko bizitza ordutik? AEAREN diagnostiko bat jasotzea shock bat da. Niretzat hala izan zen, ez bakarrik benetako atzerako kontaketa hasi zela jakiteagatik, baita ustekabeagatik ere, nire sintomak oso txikiak baitziren. Eta AEA batekin biziko duzun prozesua jakiteak asko beldurtzen zaitu.

Bederatzi urte hauetan, nire egunerokotasuna poliki-poliki aldatzen joan da. Nire lana utzi dut, batez ere, hitz egiteko dudana arazoagatik. Nire jarduera fisiko gustukoenak egiteari ere utzi diot, nahiz eta oraindik lagunekin bizikletaz atera naitekeen. Laguntza behar dut janaria zerbitzatzeko, alkandorako botoiak lotzeko; oro har, dena oso motel egiten dut, baina diagnostikatu nindutenean

DalecandELA Fest, 4. edizioa

Algortako Portu Zaharrean irailaren 18tik 21era egingo den jaialdi honetan publiko guztientzako arte, gastronomia eta kirol eskaintza zabala izango da, tartean, 20 musika-talde baino gehiagoren emanaldiakaz. Iaz, 16.000 ikusle baino gehiago eta 80.000 eurotik gora eskuratu zituen jaialdi honen xede nagusiak AEA ikusaraztea, gizartearen kontzientzia piztea eta ikerkuntzarako dirua biltzea dira.

inoiz egin nezakeena baino gehiago egiteko gai naiz.

Nolakoa da AEAGAZ bizitzea, nolakoa da zure egunerokoa? Goiz jaikitzen naiz eta bakarrik dutxatu eta janitzen naiz. Astean hiru egunetan logopedara joaten naiz, fisio saioak izaten ditut, oinez ordu eta erdi ibiltzen naiz nire taka-tarekin, edo bizikleta estatikoa egiten dut etxean, ordu asko ematen dizkiot DalecandELARI etxean, asko eskatzen baitu, eta lagunekin zerbait hartzera irteten naiz... Batez bestekoarekin konparatuta, AEAREkin bizi den pertsona atipikoa naiz, lehen bezain aktibo ez nagoen arren, AEA ez daukaten beste pertsona batzuk baino gehiago mugitzen naizelako, eta hori nire AEA motari esker da, baina baita bizitzaz gozatzeko borrokan jarraitzeko dudana gogoari esker ere, hori ere posiblea baita. Eta DalecandELARI esker ere bada, nire lagunei eta familiari esker dela esatea bezalakoa baita.

Nondik dator DalecandELA sortzeko ideia eta zein izan zen proiektuaren hasierako helburua? Kamiseta batzuk saltzeko asmoz jaio zen, euro batzuk biltzeko eta ikerketari dohaintzan emateko. Ez genuen egin nahi jendeak konpromisoa edo errukiz erosten zuen zerbait, baizik eta erabili nahi zuten zerbait; zerbait erakargarria eta kalitatezkoa. Arrakasta handia izan zutela ikusi genuen

Jaialdiak AEA duten pertsonen zaintzaz arduratzen diren AdELA EH bezalako elkartearen eta profesionalen lana ikusarazteko ere balioko du.

nean, berehala antolatu ginen eta elkartearen eratu genuen. Gauza erakargarriak eta kalitatezkoak egiteko helburu berbera ere finkatu genuen, betiere espiritu alaiarekin.

Iraillean DalecandELA jaialdiaren edizio berri bat dator. Zer aurreratu diezagukezu aurtengo jaialditik? Berrikuntza nagusia izango da aurtengo jaialdiak lau egun izango dituela: eguenean, hilak 18, hiru bandaren emanaldiekin hasita. Aurtun, emanaldien kartela inoiz baino anbizio eta aniztasun handiagoa izango da babesten gaituzten babesleei esker, Getxoko Udala buru dela.

Gainerakoan, aurreko urteetako kirol-, haur- eta kontzientziazio-jarduerak ere izango ditugu, baita gure materialen salmenta eta karpa gastronomikoa ere. Dohaintza egin nahi duenarentzako sarrera solidarioa ere mantenduko dugu, AEAKo komunitateak jaialdi honekin egiten duen oparia itzultzeko modu gisa.

Jaialdia ez da AEA ezagutzera emateko egiten duzun ekintza bakarra. Esango al diguzu zertan gehiago zabiltzan murgilduta? Urtean zehar ekintza asko egiten ditugu eta berriak sortzen dira, guztiak solidarioak eta gure helburuetara bideratuak: AEA ikusarazteko,

«Urtean zehar ekintza asko egiten ditugu eta berriak sortzen dira, guztiak solidarioak eta gure helburuetara bideratuak: AEA ikusarazteko, ikerketarako eta laguntzetarako dirua biltzeko»

«Bizitza duina izateko eta beren zergekin osasun publikoan zaintzak jasotzeko eskubidea dute. Gainera, gastua hil edo biziko egoerarik ez dakarten beste partida batzuk baino txikiagoa izango litzateke»

ikerketarako eta laguntzetarako dirua biltzeko. Kultur-, kirol-, arte-, edo musika-izae-rakoak dira, edota gure esperientziaren berri ematen duten hitzaldiak dira. Horietan, gure balioak transmititzen saiatzen gara: mugak gainditzeko ahalegina, elkartasuna, adiskidetasuna, familia... Urtea hastean lau gauza ditugu egutegian, baina amaitzean 20 egin ditugu ikusten dugu beti.

Bizi izandako prozesu osoan zure familiak izandako papera nabarmentzen duzu beti elkarriketetan. Zer esango zenieke AEA duten pertsonen laguntzen dietenei? Jakin dezatela zein eskertuta gauden zuen zaintzagarrik, edozein keinurengatik. Beti jakin dezatela, nahiz eta behar baino gutxiagotan esan. Eta ez dezatela sufritu. Ez ditugu sufritzen ikusi nahi.

Era berean, detaile txikiei eta benetan axola duenari erreparatzen saia daitezela: maitasunari eta maitasunari.

Azken urteotan, AEAREN legeak zeresan handia eman du. Zein puntutan dago eta zein aldaketa urgente dira ezinbestekoak? Haren onarpena lorpen handia izan zen, baina, orain, hori gauzatzea eta laguntzak behar dituzten pertsona guztiengana iristea falta

Besteak beste, Lafitak bere gaitza ikusarazteko bizikletan hainbat erronka ere bete ditu.

da. Horren zain gaude. Badago aurrerapen txikiren bat, baina luze jotzen ari da. Badakigu ez dela erraza prozedura eraginkorra izatea, eta horretan ari gara lanean elkarrekin, ConELA buru dela, alderdi politikoekin eta erakundeekin batera.

Baina hilabeteak igarotzen dira eta neurriak ez dira iristen. Horrek frustrazio handia sortzen du; izan ere, AEAk ez du funtsik, eta pairatzen duen jendeak ez du denborarik, gupidagabea delako.

Zure esperientziatik, zer gabezia nagusi daude AEA duten pertsonen arretan? AEAk ez du sendabiderik. Oraingoan, hilgarria da, eta azken prozesua pairatzen dugunontzat esugarria ez izatea besterik ez dugu eskatzen. Zainketa aringarriez ari gara, AEA duen pertsonak ez baitu hobera egingo sendabiderik ez dagoen bitartean, eta zainketa horiek jasotzeko eskubidea dugu, gure betebeharrak betetzen ditugun eta bete ditugun bezalaxe.

Premiazkoena egoera aurreratuan dauden pertsonen erizaintzako zainketak egitea da, kostu handia dutelako. Horren ondorioz, familia ez zorpetzeko edo hondatzeko, batzuek eutanasia aukeratzen dute, baina zaintza horiek izango balituzte bizitzen jarraitzea aukeratuko lukete. Gainera, zainketak zama psi-

Alboko Esklerosi Amiotrofikoa (AEA)

Nerbio-sistema zentralako gaixotasun neurodegeneratiboa da. Mugimendua kontrolatzen duten neurona motorrak pixkanaka hiltzen ditu, eta horren ondorioz, muskuluak ahuldu eta atrofiatzen hasten dira. Denboragaz, pazienteak gero eta zailtasun handiagoak izaten dituzte ibiltzeko, hitz egiteko, irensteko eta arnasteko. Egun, gaitz honek ez du sendabiderik, baina tratamendu eta laguntza terapeutikoei sintomak arintzen eta bizi-kalitatea hobetzen laguntzen dute.

kologiko oso astuna dira ingurunearentzat, eta edozein arintze oso beharrezkoa da.

Laguntza horien gabeziak larritasun handia sortzen du.

Bigarren mailan egongo lirateke fisioterapia, logopedia, laguntza soziala eta psikologia... Horiek beharrezko laguntzak dira diagnostikoaren unean eta gaixotasunaren lehen faseetan.

Zure ustez, zer eragin ekonomiko eta sozial izango luke ondo ezarritako AEAr buruzko lege batek? Eragin ekonomikoa sarritan aipatzen diren zifrak baino txikiagoa da. Bizitza duina izateko eta beren zergekin osasun publikoan zaintzak jasotzeko eskubidea ordaindu duten pertsonentzat hil edo biziko egoerarik ez dakarten beste partida batzuk baino txikiagoa izango litzateke. Eta, jakina, estatu batek begiak kliskatu gabe bere gain har dezakeen zifra batez ari gara.

Kalkulua oso aldakorra da paziente bakoitzaren egoeraren arabera. Kontua ez da paziente kopurua kostuarekin biderkatzea, kostu hori gaixotasunaren aurrerapen mailaren arabera baita. Nire beharrak ez dira traqueostomia egina duen eta eguneko 24 orduetan ez hiltzeko zainketak behar dituen norbaitenak bezalakoak.

Diodan bezala, eragina «ongizatearena» dela uste dioten Estatu batek bere gain har dezake inongo arazorik gabe.

Borrokarako eta erresilientziarako erreferente bihurtu zara. Zer mezu utzi gurako zenieke une zailak igarotzen ari direnei? Ez nago legitimatuta mezuak emateko, nire esperientziatik bakarrik hitz egiteko baizik. Esan ohi dut pertsona bakoitzak bere AEA, bere zailtasunak eta eragozpenak dituela. Egia da AEaren diagnostiko bat zulo batean erortzea bezalako dela, eta uste dut ni naitela zulo horretatik ateratzeko pausoa eman behar duen lehena. Nire esku dago. Horregatik egin nuen lehenengo gauza onartzea izan zen, eta ez kexatzea edo zergatik niri galdetzea.

Beti izaten dira gozatzeko eta irribarre egiteko moduko gauzak, eta, oro har, benetan axola dutenak izaten dira. Bizitza aldatzen dizu eta egokitzen zara. Lehen bezala sufritzen eta gozatzen duzu, baina zailtasunean biak egiten dira intentsitate handiagoarekin eta horretaz kontzienteago izanda.

Saiatzen naiz gogo onez aurrera egiten, AEA izan aurretik nituen bezala, nahiz eta ahulezia-uneak egon. Negatik eta nire pertsona maiteengatik egiten dut, haiek ere nire AEA jasaten baitute. Mundua ez dago nire inguruan, ezta nire AEaren inguruan ere. ◀

Iraila-urria

Barrika

Irailak 19, barikua

Ludoteka: Tote bag-a margotu

18:00 | Liburutegian

5-12 urte arteko umeentzat. Izen-emateak: 946 775 163 eta liburutegia@barrika.eus.

Irailak 24, eguaztena

Ipuinaren ordua: Munduko puzkerrik handiena

18:00 | Liburutegian

4-7 urte arteko umeentzat; izena eman behar da.

Irailak 26, barikua

Ludoteka: txapa-tailerra

18:00 | Ander Deuna aretoan

5-12 urte arteko umeentzat; izena eman behar da.

Berango

Irailak 21, domeka

XVII. Umeen Bizikleta Festa

Moreaga parkean

Goizean, Erandiotik aterako den bizikleta birak Leioa zeharkatuko du eta Berangon amaituko da festa handi batez.

Erandio

Irailaren 22tik urriaren 19ra

Erakusketa: Emakumea eta euskal pilota

Josu Murueta kultur etxean

Pilota-jokoan, zesta puntan eta erraketan aritu ziren lehenengo emakumei omenaldia.

Irailak 14, 21 eta 28

Eureka domeka!

11:00 | Altzagan

Irailan, bueltan dira domeka arratsaldeetako kultur hitzorduak, arratsaldeko 18:30etik aurrera.

Irailak 20, zapatua

Zutik! jaialdia

12:30 | Merkatu Zaharrean

Tailerrak eta musika egongo dira goizetik iluntzera.

Irailaren 26, 27 eta 28an

Erandio Magikoa

Erandiogoikoan, Altzagan eta Astrabuduan

Erandioko IX. Magia Jaialdia.

Getxo

Irailaren 10etik 14ra

Getxo Folk 2025

Egitaraua hiruka.eus atarian.

Irailaren 18tik 21era

DalecandELA jaialdia

Portu Zaharrean

Alboko Esklerosi Amiotrofikoa ikusarazteko elkartasun jaialdia: musika, kirola, tailerrak...

Irailak 21, domeka

Hitzaren dantza 2025

11:00 | Algortako kaleetan eta Saniko tabernan

Bertsoek, dantzek eta kante bat egingo dute.

Irailaren 30era arte

XVI. Balendin Enbeita

Bertsopaper Lehiaketa

Bertsosortak irailaren 30era arte jasoko dituzte balendinenbeita@gmail.com helbidean.

Irailaren 26tik 28ra

Areetako jaiak

Egitaraua osorik 12. orrialdean.

Irailak 28, domeka

Munduko Arrozak

10:00 | Santa Eugenia plazan

Urriaren 3tik 5era

Getxoko Komiki Azoka

Itzubaltzeta/Romon; egitaraua, hiruka.eus webgunean.

Gorliz

Irailak 14, domeka

Kirol Eguna

10:00 | Elexalden

Herriko klubetako erakustaldiak

Irailak 14 eta 21

IBILBIDE ZIRKULARRAK

09:00 | Ibarreta plazatik abiatuta

Izen-ematea turismo bulegoan eta 946 774 348/688 818 876 telefono-zenbakietara deituta.

Leioa

Irailaren 10etik 14ra

Udondoko jaiak

Egitaraua osorik hiruka.eus atarian.

Irailak 26, barikua

Antzerkia: Hector Alterio.

Una pequeña historia

20:30 | Kultur Leioan

Poesiaren, musikaren eta emozioen bidez kontutako bidaia xume baten istorioa.

Urriak 3, barikua

Antzerkia: Arizona

20:30 | Kultur Leioan

Aitziber Garmendia eta Jon Plazaolaren parodia gordina.

Lemoiz

Irailak 21, domeka

Mendi-irteera

Etzandarri Mendi Taldearen irteera Astxiki eta Atxurdin mendietara.

Irailak 28, domeka

Umeentzako zinema

18:00 | Andrakako kultur gelan

Urriak 4 eta 5

Andrakako San Frantzisko jaiak

Egitaraua hiruka.eus atarian.

Plentzia

Irailak 19 eta 20

Artetikale kaleko arte eszenikoen jaialdia

Plentziako kaleetan

Kaleko arte eszenikoen jaialdiaren 8. edizioan bost ikuskizun eskainiko dituzte.

Sopela

Irailaren 13tik 14ra

Inkestas jaialdia

Urgitxieta plazan

Rock jaialdi honek Conjurer, Lost in Kiev edo Raging Speedhorn taldeak ekarriko ditu Sopelara.

Irailaren 19tik 21era

Sopela Kosta Fest 2025

Sopelako jaialdi ikonikoak berriro agurtuko du uda, natura, surfa eta kultura uztartuz.

Irailak 30, zapatua

Antzerkia: Lana

20:00 | Kurtzio kultur etxean

Lan-kultura obsesiboa islatzen duen obra.

Urduliz

Irailaren 5tik 14ra

Andra Mari jaiak

Egitaraua osorik hiruka.eus atarian.

Irailak 20, zapatua

Herri martxa

08:00 | Metroko plazan

09:00etan umeen izen-ematea izango da.

Irailak 28, domeka

Bizkaiko Bertsolari Txapelketa 2025

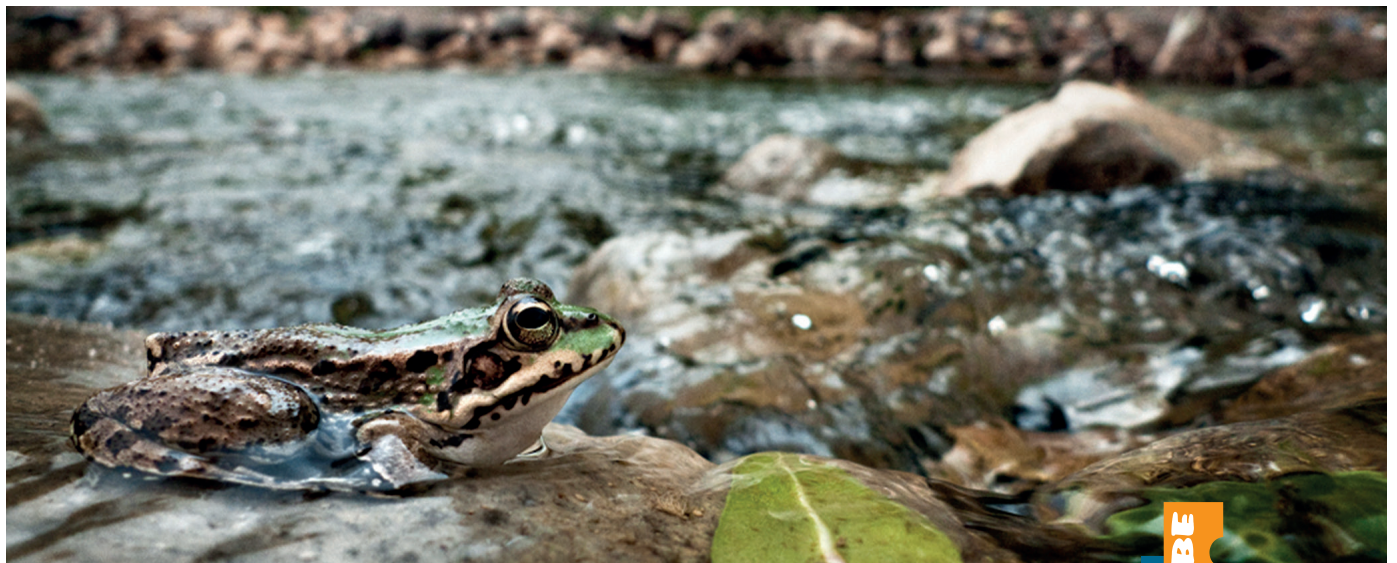
17:00 | Urdulizko kultur etxean

Bertsolariak: Izaro Bilbao, Aitor Bizkarra, Koldo Gezuraga, Garazi Navarro Ugarteburu, Mikel Retolaza, Garikoitz Sarriugarte.

Lehen/Orain **Sopelako Arrietara-Atxabiribil hondartza, 1983**

Uribitakora

ALBE

Algortako
Bertsolari
Eskola

TESTUA
Nahikari Ayo

DOINUA
Aita izena

ARGAZKIA
Hodei Torres

Bolueko apoaren bertsoak

Begiak erne, mingaina prestu
igarotzen da eguna,
horixe baita gure patua
apo denok daukaguna.
Isiltasuna, bakardadea
hementxe daiteke suma.
Orduak gora, orduak behera
dena da lasaitsuna.
Ez dakizue zein gogorra den
niretzat bakartasuna.

Bizitokia Boluen daukat
bertan da nire arroka,
intsektu bilatu aritu ohi naiz
errekan zehar saltoka
ta gaztetxoak hortxe dabilta
harriak bota ta bota.
Nork urrunago harria bota
hori da duten erronka.
Uribe Kostan hau da apoek
daukaten bizitza mota.

Kroak ta kroak nire inguruan
apo arrak badu grina.
«Sortu dezagun bion artean
bikote banaezina».
Honek uste du gure artean
dena dagola egina,
ez dut bizi nahi bikote batek
sortu ohi dezakeen mina,
nire bizitzan ez dut beharrik,
zuentzat «printze urdina».

Eskola en Ruta: bizitzaren erritmoa eta hezkuntza birpentsatzeko bidaia

Maidar eta Jonatan, semeagaz batera, furgoneta batean abiatu dira Eskola en Ruta proiektuan. Helburua bikoitza da: hezkuntza alternatiboak gertutik ezagutzea eta bizimodu geldoago eta kontzienteago baten alde egitea.

TESTUA: IKER RINCON MORENO • ARGAZKIAK: ESKOLA EN RUTA ►

Egungo gizartean, erritmoak bizkortu eta presak gobernatzen du eguneroa. Eskolak, lanak eta egiturek bide markatuak eskaintzen dituzte, baina askotan galduta geratzen dira zaintza, arnasa eta bizitzaren tempo propioa. Hezkuntzak, teoriarik, haurrei mundua ulertzeko tresnak eman beharko lizkieke, baina sarritan bihurtzen da egitura zurruna eta itxia, non umeen jakin-mina eta interesak bigarren mailan uzten diren. Zer gertatzen da, ordea, norbaitek gelditu eta bestelako bide bat hartzea erabakitzen duenean?

Jonatan Urzanki (Getxo) eta Maidar Lekunberriren (Herrialde Katalanak) kasuan, galdera horri erantzuteko modua ausarta izan da: eskola tradizionalaren mugak eta bizitzaren

«Eskola en Ruta familia-proiektu bat da, eta helburua da ahotsa eta ikusgarritasuna ematea hezkuntza eraldatzaileak lantzen duten forma guztiei, askotan ikusezin bihurtuta baitaude, merkatuarekin lotutako hezkuntza-eredu baten erruz»

abiadura azeleratua zalantzan jarri eta furgoneta batean abiatu dira semeagaz batera, bestelako hezkuntza ereduak eta eraldatzaileak bilatzeko eta beren-beregi ezagutzeko. Haien esperientzia ez da soilik bidaia fisikoa izango: hausnarketa kolektiborako gonbidapena ere izan gura du, hezkuntzaren eta bizitzaren zentzuaz. Hori horrela, ikusi eta ikasitakoa partekatzeko hautua egin dute, sareen bidez.

«Gure inflexio-puntua izan zen ulertu genuenean gure semearen bizitza oso azkar pasatzen dela, sistema kapitalista batean murgilduta gaudela, ekoizpenaren logikak guztia irensten duela, zaintzak, harremanak eta emozioak kontuan hartu gabe», dio Jonatanek. «Erritmoek ohiko bidetik eramaten gaituzte, denek egiten dutena egitera. Horregatik, erabaki genuen gelditzea, geure buruari denbora ematea, hezkuntza kontziente eta bi-ziago bat aukeratzea, eta geuretzat behar dugun denbora eskaintzea».

Maiderrekin azpimarratu du amatasuna «benetako iraultza» bat izan zela haien zatik. Bere kasuan, aspaldi hasi zen irakasle lanetan, eta aitortzen du bere lanbidea izan dela bere bi-

zitzaren motorra. «Baina egia da beti sentitu dudala nolabaiteko deserosotasuna eta desadostasun handia sisteman ezarrita dagoenarekin», aitortzen du; «eskola tradizionalak eta aldaketekiko beldurrak askotan eraman naute ihes egitera».

Amatasunak, beraz, ekarri zion bestelako begirada: «Gure haurra etorri zenean, berez sortu ziren galderak: benetan beharrezkoa al da hain goiz eskolatzea? Estructura zurrun horietan sartzea hain txikitatik? Gertu egon nahi dut, garapen hori bizitzeko, ez galtzeko, eta bere interesekin bat egiten duen guztia eskaintzeko. Zurruntasunetik urrun, eta benetan errespetatuz bizitzaren prozesuak».

Kontuak horrela, *Eskola en Ruta* izeneko proiektua martxan jartzea erabaki zuen familiaak, helburu nagusi bi dituztela: «Lehena, gure buruari denbora eskaintzea; beste bizitzamodu bati begiratzeko aukera, sistema produktibotik kanpo. Bigarrena, beste hezkuntzamodu batzuk ezagutzea, bizitzea eta partekatzea. Hezkuntza konbentzionaletik kanpo dauden esperientziak bilatzea, ikuspegi demokratikoago, parte-hartzaileago eta ingurunea ulertzeko gai izango diren pertsonak hezteko bidean».

ERRITMOAK

«Ikaskuntza naturala eta esanguratsua barrutik kanpora dator, eta ez luke instituzio batek erabaki beharko nola gertatu behar den»

AUKERAKETA

«Ohikoarekin hautsi egiten duten proiektuak bilatu nahi ditugu. Ezinbesteko baldintza da naturarekin kontaktuan egotea, mugimendua bultzatzea eta espazioak zentzu pedagogikoarekin diseinatuta egotea»

Maidarren berbetan, «paradigma-aldaketa bat baimentzea da kontua. Beste forma batzuk ezagutzea, sistema eta proiektu biziak, desazeleratuak, ohiko eredutik urruntzen direnak eta benetan mugitzen gaituztenak. Ikaskuntza naturala eta esanguratsua barrutik kanpora dator, eta ez luke instituzio batek erabaki beharko nola gertatu behar den».

Eskola en Ruta familia-proiektu bat dela nabarmendu du Jonatanek, «eta asmoa da ahotsa eta ikusgarritasuna ematea hezkuntza eraldatzailea lantzen duten forma guztiei, askotan ikusezin bihurtuta baitaude. Hezkuntzari eta ikasteko ohiko moduari begiratzeko beste modu bat proposatu nahi dugu. Eta baita hausnartu ere: eredu hauek gizarte kohesionatu bat eraikitzen laguntzen dute? Pertsona kritikoak sortzen dituzte? Eredu demokratizatzaileak al dira?».

Arnasa hartzeko eta inspiratzeko eremu bat izan daitekeela uste du Maidarrek; zaintzarako gune bat, non erritmo frenetiko hori gelditu egiten den, eta unean uneko beharrakaz konektatzeko aukera ematen duena: «Proiektu hau bizimodu aldaketa bat da; mugimenduan egoteko aukera, baina astiro, eta nire ingurukoekin konektatuta».

Eskola-eredu tradizionalaz galdetuta, Maiderrek dio gaur egun, egunerokoan, zailtasun askogaz bizi dela: «Ez da erraza behatzea, hausnartzea edo esperientziak partekatzea. Kanpotik presio handia jasotzen da, eta egunerokotasuna bera nahiko konplexua da. Klaseetan langile gehiago falta dira, ratioak gehiegizkoak dira, eta Hezkuntza Sailak ez du baliabiderik jartzen. Azken finean, 20 urte atzera bezala gaude, baina errealitate askoz konplexuagoekin. Aldaketekiko erresistentzia handia dago, beldur handia dago aurre egiteko. Oraindik entzuten da esaldi hori: "Hau da beti egin dena!"».

Ildo horretan, Jonatanek gaineratu du eredu ezberdin bi bizitzeko aukera izan duela, Euskal Herrikoa eta Herrialde Katalanetakoa, baina azpimarratzen du biak ala biak oinarritzen direla ikuspegi indibidualistan. «Asko esaten da eskola publikoa dela guztientzako aukera berdintasuna bermatzeko tresna. Baina nola izango da posible hori, eskolako hezkuntza, formak eta metodologiak ez badatoz bat familia gehienek eguneroko kode eta bizitzeko moduekin?».

Maiderek deitoratu du Herrialde Katalanetan talde pedagogikoak etengabe aldatzen ari direla eta langileen egonkortasun faltak asko zailtzen duela proiektu sendoak eraikitzea. «Eskola arteko sororitatea falta da». Euskal Herrian, aldiz, nabarmendu du badagoela baliabide eta indar puntu bat, kulturagaz oso lotuta dagoena: «Aldarrikapena identitatearen parte da. Gu (kataluniarrak), berriz, beldurtiagoak eta zuhurragoak gara». Hala ere, azpimarratzen du profesional oso onak egon badaudela han zein hemen, eta uste du «tan-dem onak» osatzeko aukerak daudela.

Hezkuntzari buruz hausnartuta, ikaskuntza «naturala eta esanguratsua» barrutik datorrela dio Maiderrek. Jonatanek, berriz, hurrengo galderak egiten dizkio bere buruari: «Zerk irakatsi behar digu guri eta hezkuntzari ume

Ezagututako proiektuak partekatuko dituzte YouTube eta Instagramen (@eskolaenruta).

«Bizitzeko modu hau ikusgarri egin nahi dugu: elkarrizketak grabatuko ditugu, bideoak... eta horretarako bi plataforma erabiliko ditugu: YouTube eta Instagram»

JONATAN URZANKI

«Askatasunak ez du esan nahi mugarik ez dagoenik, eta egiturak ez du kentzen haurrei beren garapena osotasunean bizitzeko aukera. Proiektu bizi edo aske batek horixe bilatzen du: errespetua, zentzua eta oreka»

MAIDER LEKUNBERRI

batek? Zergatik ez dugu alde batera uzten heldutasunetik umetxoari begiratzea, aginduak ematea, eta ez dugu haiekin batera bidea egiten? Azken batean, Foucault-en "zaindu eta zigortu" ereduak oraindik orain jarraitzen du».

FURGONETAN EGINDAKO «IKAS-BIDAIA». Bidaiaitzeko modua ere ez da kasualitatea. «Gure kasuan, furgoneta aukeratu dugu», dio Jonatanek, «horrek ematen digulako askatasuna une bakoitzean norantz joan erabakitzeke, leku bakoitzean nahi dugun denbora egoteko, eta presarik gabe bizitzen ikasteko». Gainera, nabarmendu du oinarritzko gauzakaz bizitzea ere badela helburuetako bat. «Eta gainera, uste dugu furgoneta bezalako espazio batek gure txikiari segurtasuna ematen diola, bere etxetxo gisa identifika dezakeelako».

Maiderek gaineratu du furgonetak ematen dien «arintasuna eta malgutasuna» indargunea ere badirela. «Erritmo zirkadianoak errespetatzea, ilargiarekin ohera joatea, lehen eguzki izpiarekin esnatzea, bizitza sinplea bizitzea... Azken batean, berehalakotasuna alde batera uztea da».

JOSE ANTONIO AGIRRE EUSKALTEGIA

2025-26
Matrikula zabalik

6-16 urte/años

Astelehen eta asteazkenetan
edo astearte eta ostegunetan.

Lunes y miércoles
o martes y jueves.
17:30-19:00

+16 urte/años

Maila guztiak
goizez eta arratsaldean.

Todos los niveles,
por la mañana y por la tarde

Iraileko
bulego ordutegia
Horario de oficina
en septiembre
9:30 - 13:30
16:30 - 19:30

HABER diruz lagundua
HADE

Bidaia honetan, semearen rola ere funtsezkoa izango da. «Subjektu aktibo baten rola da», dio Mainerrek. «Bere erreferenteekin batera mugitzen den haurra da, bere iritzia kontuan hartzen dena, entzuten dena. Elkarrekin izango dugun komunikazioa funtsezkoa izango da, eta bakoitzaren mugak errespetatzea oinarritzat izango da bidean».

Bidaia irailaren 8an hasi zuten, Bartzelonatik Gironarantz, «eta handik penintsulako hegoaldera», azaldu du Jonatanek. «Kostatik bira bat ematen ari gara, Europako hegoaldea zeharkatuko dugu, eta Turkiaraino joatea da gure asmoa. Hala ere, iristen bagara, primeran, eta ez bada horrela... bidaia bera izango da gure bidea markatuko duena».

Mainerrek, aldiz, aitortzen du «zailagoa» egiten zaiola helmuga finko bat zehaztea. Izan ere, «espazio batek guk espero baino gehiago ematen badigu, bada malgutu egin beharko dugu noraino iritsi nahi dugun. Egia esan, nahiago dut zurruntasunik gabe mugitu, bidean arnasa hartuz, sentitzen dugunaren arabera erabakiak hartuz».

Alabaina, bidaiari ekiteko erabakia ez da prozesu erraza izan. «Bi urte daramatzagu hau guztia definitzen: eztabaidatzen, partekatzen,

«Badakigu Katalunian badaudela eskola eta proiektu berritzaile asko, sistemari astindu ederra eman diotenak. Baina, egia esan, ez dira gehiengo»

«Komunitateetan inpaktua daukaten hezkuntza-proiektu eraldatzaileak ezagutu nahi ditugu, haiekin esparru ezberdinak konpartitu, haietaz ikasi, eztabaidak eduki...»

ideiak aldatzen... Hasieran, ni izan nintzen proposamena egin zuena, eta Mainer beranduago batu zen», aitortzen du Jonatanek. «Irteera-data bera ezartzea ere ez da erraza izan. Hainbat aldiz aldatu dugu. Nik lanari %100ean uko egin diot, eta ez da prozesu samurra izan». Mainerrek, aldiz, funtzionarioa izanik, baime-na eskatu du. «Eta Aiurrek eskola uztea... Hori ere ez da erraza izan», aitortu dute.

Deitoratu dutenez, zailtasunak, zalantzak eta aurreiritziak bidean agertu zaizkie, testuinguru sozio-politikoak ere trabaren bat edo beste jarri die, eta aldaketekiko beldur handiak izan dituzte. «Askotan ematen du dena azaldu beharra dagoela, inguruko jendea irakasten baitaio ulertzea zergatik nahi duzun halako abentura batean murgildu».

Hala ere, bidaiari ekin diote, eta ikusi eta ikasitakoa gorde eta sareratuko dute, komunitatean zabaltzeko asmoz. Haien ideia ez da *influencer*-ak izatea, baina, aitortu dutenez, sare sozialetan «aukera asko» zabaldu dizkiete, hala nola proiektuak ezagutzeko, lekuetara iristeko eta kontaktuak egiteko. «Azken batean, komunitate bat sortzea lortzen badugu... hori da gurekin eramango duguna, eta hori da garrantzitsua», ondorioztatu du Jonatanek.

GETXOKO UDAL EUSKALTEGIA

25/26

MATRIKULA EPEA:

Irailaren 2tik 23ra arte.

PLAZO DE MATRÍCULA:

Del 2 al 23 de septiembre.

GETXOKO UDAL EUSKALTEGIA (RKE)

Santa Eugenia plaza, 1. 4. solairua (Getxo)

944 646 299 – euskaltegi@getxo.eus

www.getxo.eus/eu/euskaltegi

www.udaleuskaltegiak.eus/eu

ESKaintza eta ordutegi zabala

Amplia oferta de cursos y niveles

MAILA GUZTIAK

Todos los niveles

A1-A2-B1-B2-C1-C2

EGUNEROKO ESKOLAK: 10 eskola-ordu astean

Clases diarias: 10 horas lectivas a la semana

MODULU TXIKIAK: 5 eskola-ordu astean

MÓDULOS REDUCIDOS: 5 horas lectivas a la semana

IKASTARO TRINKOAK: 5 eskola-ordu egunean

CURSOS INTENSIVOS: 5 horas lectivas diarias

JARDUN BIKOAK: Aurrez aurre,

autoikaskuntza eta tutoretzak

SISTEMA MIXTO: Clases presenciales,

autoaprendizaje y tutorías

MINTZA-PRAKTIKA: Aurrez aurre astean bitan

PRÁCTICA ORAL: Presenciales dos días a la semana

Niveles B2-C1 mailak

AUTOIKASKUNTZA

AUTOAPRENDIZAJE

GETXO
KULTURA

Getxo
bizi ezazu

Nagore Etxebarri Llaguno Psikologoa, hezkuntza psikologian aditua

«Adiskidetasuna garapen

Adiskidetasuna aferra konplexua da, are gehiago ume eta gazteen artean. Beti ez daude eroso euren sozializatzeko inguruetan, eta, horregatik, Nagore Etxebarri Llaguno psikologo algortarrak hainbat aholku eman dizkigu.

NAHIA MARTINEZ GONDRA ►

Nola ulertzen dute umeek adiskidetasuna?

Umeek ez dute ulertzen adiskidetasuna guk ulertzen dugun moduan. Askotan sentitzen dute elkarbizitzan dauden bere pareko guztiak adiskideak direla. Lar eraikitzen dizkiegu guk halako kontzeptuak. Oso ohikoa da irakasleek esatea «denok izan behar gara lagunak», edo gurasoek esatea «honen laguna ez zaitez izan, kalte egingo dizu-eta». Umeek bizitzarekin bat egiten duen prozesu baten bitartez ulertzen doaz adiskidetasuna. Horretan, alde batetik, euren erreferenteek eskaintzen dizkieten informazioak daude, eta bestetik, euren bizipenak.

Euren hastapenetan, euren zentzumenen bidez jasotzen dutena bakarrik ezagutzen dute eta gero harremanak egiten doaz. Orduan, ulertzen dute nor den bera eta non hasen den bestea. Baina adinaren eta haurraren arabera adiskidetasuna era batean ala bestean ulertuko du, segun eta prozesu horretan zein bide egin duen.

Uste duzu umeen artean beti daudela markatuta rol batzuk? Adiskidetasuna da taldean egon ahal izateko prozesu bat. Talde guztiak sistema bat dira bere horretan, eta kide bakoitzak rol bat izango du oreka mantendu ahal izateko. Ume bakoitzak topatu behar du zein

«Ume batzuek hartzen duten jarrera erasokorra denean, profesional gisa aztertu behar da zein gabezia duen ume horrek. Zergatik ez dituen garatzen bestelako baliabideak. Batzuetan indar gehiegi erabiltzen dugu sintoma hori zuzentzen saiatzen: 'Ez jo', 'ez egin hozkarik'... Horretan geratzen bagara, sintoma hori indartu dezakegu»

den bere lekua. Horretarako baldintzatuta egongo da ea nola irakurtzen dituen besteen *feedback*ak eta gero haur bakoitzak horretarako dituen baliabideak. Ez da izango haur bera hasierako kontaktu batean edo hurrengoetan, garapenarekin oso lotuta dagoelako eta baliabide horiek garatuko direlako denborarekin.

Nola kudeatu dezakegu ume bat talde baten barnean dagoenean eta jarrera erasokorra duenean?

Ume batzuek hartzen duten jarrera erasokorra denean, profesional gisa aztertu behar da zein gabezi duen horrek. Zergatik ez dituen garatzen bestelako baliabideak. Batzuetan, indar gehiegi erabiltzen dugu sintoma hori zuzentzen saiatzen: «Ez jo», «ez egin hozkarik»... Horretan geratzen bagara, sintoma horiek indartu ditzakegu.

Zeintzuk dira haur batek garatu behar-ko lituzkeen baliabideak halako jarrerarik ez izateko? Lehenengoa da sinpatia, gai izatea besteen emozioak identifikatzeko eta imitatzeke. Hurrengo urratsa da enpatia. Sinpatiarik gabe ezingo dugu enpatia lortu. Eta hori gabe, ezingo dugu bestearen lekuan kokatu. Umeek sinpatia nahiko berezkoa izaten dute, baina enpatia garatzen joan behar dute. Komunikazioa ere behar dute horretarako eta adimen emozionalean ere aurrerapauso batzuk eman.

Beste aldean dagoenaren kasuan, hau da, menpeko rola hartzen duenari, zein aholku emango zenioke? Menpekorik ez balitz egongo menperatzaileak ez luke bere lekua bertan

arekin oso lotuta dago»

Zornotzako Andramari Ikastolan orientatzaile gisa jarduten du Etxebarri Llagunok.

aurkituko. Bi alderdiekin lan egin behar da. Bere burua menperatzen uzten duen horrek segur aski ez du izango bere baliabideekiko eta bere komunikazioarekiko federik.

Errazagoa da horrelako harreman bat mantentzea denbora gehiegi mantentzen duten haurren artean edo talde bakarra partekatzen duten umeekin. Eskaini beharko litzaizkioke eremu gehiago non baliabide horiek egiaztatu ditzakeen: parkean, eskolaz kanpoko jarduerak, familian barruan...

Izan ere, sistema bakar horretan jarraitzen badu, kostatuko zaio ikustea berak ere baliabideak garatu ditzakeela. Menperatzaileak segur aski izango ditu horiek askoz ere landuagoak. Autoestimua indartzeko, pertsona orok

«Laguntasuna prozesu bat da eta ikusten badugu prozesu horretan ataskatuta gelditzen dela, goazen bada sistema ezberdinak eskaintzera eta horrela baliabideak garatu ahal izango ditu. Besteak beste, komunikazioa eta adimen-emozionala»

behar duguna da gure kabuz lorpenak eta helburuak eskuratzea. Gure baliabideak kontrastatzea. Lehen esan bezala, prozesu bat da laguntasuna, eta ikusten badugu prozesu horretan ataskatuta gelditzen dela, goazen bada sistema ezberdinak eskaintzera.

Nola sustatu adiskidetasun osasuntsuak umeen artean? Giltza da prozesu bat dela onartzea eta haiei ere ulertaraztea. Emozioak eta sentimenduak norberak dituela eta horiek beste umeek ere dituztela ohartzea. Behin hori barneratu dutenean, ulertzea partaide guztien hartu-emanek mantentzen duela taldea. Hori guztia elikatzeko eta indartzeko, oso garrantzitsua da umeak enpatia eta asertibitatea sakon lantzea.

ander
deuna
IKASTOLA

Ongi etorri 2025-26 ikasturtera
Ikasturte berria, erronka berriak!

Malen Agirrezabala Irakaslea

«Oposizioek bizitza egonkortzen lagundu dezakete, baina ez da prozesu erraza»

Hezkuntza publikoan sartzea erabakitzen duten askorentzat errusiar mendi baten modukoak izan daitezke lehen lan-urteak: zerrendak, ordezkapenak, aldaketak... Askok oposizioak prestatzea erabakitzen dute, eta horietako bat da Malen Agirrezabala leioaztarra.

Irakaslea izateko oposizioak prestatzen ari zara; noiz eta zergatik hasi zinen horretan?

Lau urte daramatzat zerrendetan, baina aurreko urteko abuztuan planteatu nuen. Nire ama ere irakaslea da, eta etorkizuna apur bat ziurtatzeko modu bat dela ikusita, berak ere animatu egin ninduen. Gainera, irakaslea naizenez, uste dut ez daukadala gehiegi ikasi beharrik, klasean ematen dena txertatzea delako hein batean. Egia da ez dela batere erraza, lanean ere jarraitzen dudalako, baina uste dut beste modu batera lortuko ez nuen egonkortasuna lortzen lagunduko didala.

Zein da gaur egun oposizioak prestatzen ari zaretenon egoera eta erronka nagusiak?

Horretan gabiltzanok partekatzen dugun pentsamendu nagusia da lanean gauden bitartean ez dagoela denbora nahikorik azterketa eskatzen dituen gaitegi guztiak barneratzeko. Horrekin batera, uste dugu, gaitegi hori guztia ikasi arren, horrek ez duela suposatzen irakasle konpetentea izatea edo ikasleen beharrak asetzeko gai izatea. Askotan hitz egiten dugu prozesu honek dituen gabeziez, eta pentsatzen dugu gauza zuzenago bat izan beharko litzatekeela, ulertzen baitugu ira-

«Pentsatzen dugu gauza zuzenago bat izan beharko litzatekeela, ulertzen baitugu irakaskuntza-gaitasuna ezin daitekeela neurtu azterketa batean txerta daitezkeen gaian bitartez»

«Lantalde finkoagoak egongo balira sistemak askoz hobeto funtzionatuko luke, horrek gauzak asko hobetzen dituelako»

MALEN AGIRREZABALA
IRAKASLEA

kaskuntza-gaitasuna ezin daitekeela neurtu azterketa batean txerta daitezkeen gaian bitartez; hau da, zuzenean aztertu beharko litzatekeela ikasleenganako gertutasuna edo komunikaziorako gaitasuna. Zaurgarriak diren ikasle asko dago eta dituzten gabezia horiei ere erantzutea da gure lana. Askotan esaten da irakaskuntza bokaziozkoa izan beharko litzatekeen gauza bat dela, eta horrela ez bada profesionalak beti egon beharko ginatkeela inplikatzeko eta ikasleekin elkarriketak edukitzeko prest, baina hori ez dakit zein puntutara arte ziurtatu daitekeen planteatuta dagoen sistemaren bitartez.

Zergatik erabaki duzu oposizioak prestatzea zerrendetan jarraitu beharrean?

Hasieran, etxetik urrun dauden lekuetan tokatu zitzaidan lan egitea, baina nik uste dut zentro gehienetan garrantzitsua izango litzatekeela lantalde finko bat izatea, horrek ikasleak, lankideak eta zentroaren dinamika ezagutzea baitakar; testuingurua ondo ezagutzea garrantzitsua da, bai ikasleen behar emozional eta akademikoei erantzun ahal izateko, bai zentroak orokorrean hobeto funtzionatu dezan. Lantalde finkoagoak egongo balira sistemak askoz hobeto funtzionatuko luke, horrek gauzak asko hobetzen dituelako. Horrez gain, gazteon lan-baldintza prekarioengatik ere erabaki nuen oposizioak prestatzea, horrek etorkizun bat ziurtatzen laguntzen didalako, hala nola etxebizitza bat erosteko. Etorkizunera begira, postu finkoa izateak ziurtasuna bermatuko didala esango nuke.

KONFIANTZAZKOA ETA HURBILA

- 0-16 adin tartea.
- Euskara eta euskal kultura onarri.
- Ingelesa Haur Hezkuntzatik.
- Guraso kooperatiba.
- Herritarra eta eraldatzailea.
- Autobus zerbitzua 2 urtetatik aurrera.
- Bertako janaria, ikastolan sukaldatua.
- Proiektu berritzaileak:
- Konfiantzaren pedagogia, EKI, KIVa...
- Irakasleen etengabeko prestakuntza eta inplikazioa.

www.betikoikastola.eus
Artatza auzoa, 84. (48940) Leioa
info@betikoikastola.eus
94.464.23.64

HAMILTON HIZKUNTZAK

Landa Doktorea 6 eta Iberre 9, 48600 SOPELA • 663 628 828 • info@hamiltonidiomas.com

Ingelesa baino askoz gehiago

1995etik, Hamilton Hizkuntzak hezkuntza-kalitatearen sinonimoa da Sopelan. Bertan bi zentro ditu eta Bilbon beste bat. Halere, uste baino askoz gehiago eskaintzen dute.

Hamilton Hizkuntzak-ek eskaintza osoa du: adin guztietarako hizkuntza-eskolak ematen dituzte 3 urtetatik aurrera; bidaia paregabeak Inglaterrara, familia-integrazioarekin eta benetako hizkuntza-murgiltzearekin; LanguageCert azterketa-zentro ofiziala (bakarra Bizkaian); eskolako errefortzu pertsonalizatua Hamilton School-en (Bilbo); hezkuntza-psikologiako zerbitzua eskolaz kanpokoak ikastetxe eta ikastoletan eta klaseak enpresetan.

ZERK EZBERDINTZEN DITU? 30 urte hauetan talde txikiak eta tratu pertsonalizatua izan dituzte, eta horrek hezkuntza-erreferente bihurtu.

Ikasle bakoitzaren hezkuntza-posesua erabat pertsonalizatzen dute.

Testen bidez, ikasle bakoitzaren ikaskuntza-estiloa, balizko neurodibergentziak eta egoera emozionala detektatzen dituzte.

tu ditu. Hamilton School-en psikologia eta irakaskuntza uztartzen dituen HAMILTON metodo berritzailea ezartzen ari dira, eta laster, Sopelara ere eramango dute. Hamilton Hizkuntzak: non ikaskuntza zuregana egokitzen den, eta ez alderantziz.

REAL ENGLISH

Bhioztz Alai plaza, 48991 ALGORTA • Aita Gotzon kalea, 48610 URDULIZ • 648 257 572 • www.realenglish.es

Eskaintza zabalagoa helduentzat

Real English ingeles-akademiak helduentzako eskolen programa zabalduko du, ingelesez hitz egitean arintasuna eta konfiantza hobetu gura dutenen eskaerari erantzunez.

Real Englishen filosofia ikuspegi komunikatibo eta praktikoa batean oinarritzen da, non ikasgela benetako elkarrizketa-eremu bihurtzen den. Algortan, Urdulizen eta Portugaleten dituzten eskoletan ikasleek hitz egiteko, praktikatzeko eta segurtasuna irabazteko diseinatutako eskolak ematen dituzte, huts egiteko beldurra atzean utzi dezaten.

Helduentzako hedapen horrez gain, Real English hezkuntza-eskaintza osoari eusten dio 4 urtetik aurrera, eskola dinamikoeekin, dibertigarrieekin eta ahozko adierazpena bideratutakoekin. Akademiak Cambridgeko azterketa ofizialearako (First, Advanced eta Proficiency) prestakuntza espezifiko ere eskaintzen du, ikasleei helburuetara egokituta.

Real Englishen lehentasuna konfiantza lantzea dela azaldu du Rey-Surmanek.

Berritasunak:

- **Ordutegi malguak, ikasleen beharretara egokituak.**
- **Maila-aniztasun handiagoa, helburuen arabera.**
- **Ahozko praktikan oinarritutako ikuspegia.**

ZERK EZBERDINTZEN DU? Real English ingelesaren irakaskuntzan espezializatutako eskola da. Ahozko adierazpenean oinarritutako metodo propio batekin, akademiak ehunka ikasleri lagundu die ingelesez naturaltasunez eta erraztasunez komunikatzen, txikienetatik maila hobetu gura duten helduetaraino.

Euskara eroso ikasi eta bizi

URIBE KOSTAKO AEK

EUSKARA ESKOLAK

Ikastaro trinkoak

Ordutegi zabalak. A1-A2-B1-B2-C1-C2

Autoikaskuntza, online ikastaroak, barnetegiak

Eskaintza bereziak/ AISA, dendariak, guraso taldeak,...

MATRIKULA ZABALIK IRAILA OSOAN

IZEN EMATEA:

Leioa · 944 64 60 63 · lamia@aek.eus | Getxo · 944 30 47 34 · lauaxeta@aek.eus
Plentzia · 946 77 36 07 · jentilbaso@aek.eus | Gorliz · 946 77 36 46 · jentilbaso@aek.eus
Urduliz · 946 77 36 46 · jentilbaso@aek.eus

<http://www.aek.eus/blogak/uribekosta/>
www.facebook.eus/uribekostako.aek

DIRULAGUNTZAK

EUSKO JAURLARITZA: maila egiaztatuz gero.

UDAL GUZTIETAN

Matxalen de Pedro Antzerki sortzailea

«Lotura berezia daukat Busterrigaz, sustraitzen naben proiektua dalako»

Urriaren 4an, Plentzian, eta 11n, Gortzen, Busterri Herri Antzerki Taldeak *Isuskitza* obra antzeztuko du. Udalerriko inguru horrek gordetzen duen historian sakonduko duen antzeztanaren zuzendaria da Matxalen de Pedro.

Busterri Herri Antzerki Taldeak Plentziak Isuskitzako lurrak saldu behar izan zitueneko pasartea taularatu du aurten. «Isuskitza mendia Plentziako uriaren herri lurren parte zan, harik eta 1836ko Karlistadan Egia jeneral karlistak jarritako isunei aurre egiteko Udalak saldu egin behar izan ebazan arte», azaldu Matxalen de Pedro antzerkiko zuzendariak. Gogoratu duenez, hiru egun iraun zuen setioan, emakumeak ere deitu zituzten armetara eta horregatik isuna ezarri zioten hiribilduari. «Aurtengo antzeztan herri lur horren subasta-egunetik aurrerako historia puskak kontatuko dauz, 1855ean hasi eta 2025era arte, sei agerralditan», zehaztu du.

Zuzendariak gogoratu duenez, Busterriren helburuetako bat da herriko pasadizoak eta pertsonaiak gogora ekartzea; izan ere, Jokin de Pedro, bere aita, artxibo historikoetan aritzen da murgilduta, eta, orain arte, idatzitako antzeztan guztiek izan dute abiapuntu historiko bat. Euskarak ere garrantzia handia du antzeztanetan, bertako euskara ia erabat galdu egin baita. «Beraz, antzeztanaren ulermena lehenetsiz, bertako euskalkiari keinuren bat egiten deusagu».

Emanaldiak urriaren 4an eta 11n izango dira, Plentziako eta Gortizko eliz plazetan, hurrenez hurren. Biak 20:00etan hasiko dira, eta De Pedrok iragarri duenez, lehen aldiz, EITBk streaming bidez eskainiko du antzeztana. «Azken urteetako lanaren fruitua da eta benetan pozik gagoz lorpen honegaz», adierazi du.

ANTZERKI AMATEURRA. De Pedro antzerkigile profesionala da, aldiz,

Matxalen de Pedro antzerki zuzendaria.

Busterri talde herrikoia, lan egiteko moduan antzekotasunak egon arren, helburuak eta metodoak desberdinak dira: «Herri antzerki proiektu honetan herriko euskaldunak saretea eta elkarren artean euskaraz hitz egiteko ohitura berrestea da politena niretzat».

Horrez gain, antzerkigileak aipatzen du herriko jendea beste modu batera ezagutzea ere ekarri diola, eta antzerkiak bakoitzaren trebetasunak ere azaleratzen dituela. «Giro jatorra eta konprometitua sortu dogu danon artean, eta, ahalegin handia dan arren, domeketan lotzea entsegutarako, urtero merezi dosku».

Erantsi duenez, bi urterik behin egiten den obra honek ikusmin handia sortzen du herritarren artean, baina erreleboaren beharra ere badaukate. «Busterriren jarduerak jarraitzea gurako geunke, baina horretarako beste pertsona batzuen inplikazioa beharko geunke, errelebo antzeko bat urtero ez jausteko lanaren zama bera talde eragile beraren ganean», adierazi du. ◀

Lotsak galdu

BEA SEVER Sexologoa

Osasuntsu gozatu

Gazteen artean sexu-transmisioko infekzioen kopuruak gora egin duela eta, alarmak piztu zaizkigu. Badago kezkatzeko arrazoirik, gero eta gehiago eta gero eta gazteago kutsatzen baitira. Hala ere, eta sexuari lotutako guztiarekin bezala egin ohi denez, beldurretik abiatuta heldu diogu gaiari. Zelan ez esaten diegu, baina zelan bai ez dugu lantzen. Gazteek hori baino gehiago merezi dute. Infekzioen prebentzioan lan egin aurretik, ondo legoke infekzio bat zer den azaltzea, adibidez. 13 urteko gazte batek birusek, ondoedo edo bakteriek sortutako infekzioak badirela ulertzeko gai da, baita bakoitzak zer ondorio dituen ere. Garrantzitsua da ere sexuharremanen kontzeptuan sakontzea, testuinguruak eragin handia baitu infekzioen hedapenean: sustantziak tartean daudenean arrisku gehiago dagoelako, ez delako gauza bera bikote ugari izatea edo besteen gorputzen erabilera kapitalista egitea... Landu dezakegu gure plazerak beste norbaitekin partekatzen ditugunean zaintzak duen garrantzia, bai besteen zaintza baita geure buruarena ere. Azken finean, bikoteak aldatuko dira, baina gure gorputzarekin beti biziko gara. Informazioa emanez, ondorioak ulertaraziz eta hausnarketa bultzatuz, arduratsuak izango direlakoan nago. Baliteke ezagutzak erabaki hobeak hartzen laguntzea eta beldurra baino eraginkorragoa izatea. Izan ere, izuak errua eta nahasmena sortzen ditu, baina ez erantzukizuna eta zaintza.

Bidali zuen galderak eta zalantzak
Bea Severrek erantzun ditzan,
gure sare sozialetatik
edo hiruka@hiruka.eus helbidera.

Inkoherentziak

IRAIDE JUARISTI LAB Eskumaldea

6 0.000 palestinar baino gehiago hil dira duela ia bi urte genozidioa hasi zenetik. Zenbat dira duela ia 60 urte Israelen Palestinako lurraldea okupatu zuenetik hil direnak? Ez dira hil, Israelen erail ditu, AEBren gobernuaren babesarekin, EBeko agintarien konplizitatearekin eta munduaren isiltasunarekin.

Genozidioaren amaiera eta «bakea» aldarrikatzen duten agintari berak dira Europaren berrarmatzea eta NATOren indartzea bultzatzen dutenak. Gerra beldurrez edo gerra beharrez. Berrarmatze estrategia EBren posizio ekonomikoa ahultzen ari den momentu batean ari da ematen: lehengaien krisia, automobilgintzaren gainbehera, muga-zergen auzia, Txinako merkatuaren indartzea... Gerran ikusi du Europak bere suspertze ekonomikorako aukera, hori da ahotan darabilten trantsizioa. Ekonomia kapitalistak gerra behar du.

Europaz ari garenean, hirugarren pertsona hitz egiten dugu, baina hemengo gobernuak eta enpresek ere negozioa egiteko aukera bikaina ikusi dute. Zenbat euskal enpresa ari dira gerrarekin negozioa egiten? Bere produkzioa eremu horretara bideratzen? Genozidioarekin eta gosetearekin euren irabaziak loditzen? Euskal Herriko industria eta ekonomia industria militarrean sostengatzen bada, guk ere gerra beharko dugu.

Zabaldegiak

ANDER ETXANIZ-ALTUBE Sortzailea

Saso batean bazen New Yorken, Manhattan hegoaldean, hondartza itxurako zabaldegi bat. Hedadura handiko lursail hura Hudson ibaiari ostu zitzaion 60ko hamarkadaren erdialdean. Horretarako, *World Trade Centerren* (Dorre Bikien) zimenduak egiteko hustutako harri lur eta harea baliatu zen.

Munduko beste bazter asko legez, Manhattan irla superpopulatua ere hazkunde ekonomikoaren ardatzaren inguruan eraikia izan da. Eta, horrenbestez, hareatza mantentzea lurra alferrik galtzea zatekeen, diru-etekinik ez ateratzea, alegia. Atzerapen luzeen ondotik, orube hartan hiriko etxe orratz tipikoak eta ondo atondutako parkeak egin zituzten azkenean. Baina manhattandarrek, hori gertatu aurretik, harea baldarrezko eremu hutsa bere egin zuten: hondartza inprobisatu bilakatu zen, baita *performance* eta instalazio artistikoetarako gune ere.

Portu Zaharreko zabaldegian etxebizitzak eraiki nahi dituztelako albistea irakurri nuenean, berehala egin nuen lotura; hura ere betelanez Abrari hartutako eremua baita, nahiz eskala askoz txikiagoan izan. Laster ernatu zitzaidan galdera: zergatik bete behar dira etxez, probetxu ekonomiko nabarmenik izan ez arren —edo gutxi batzuen besterik ez—, jendarte zabalarentzat onuragarriak ez ezik beharrezkoak ere badiren espazioak?

Horoskopoa

Ura
(Abenduak 21-Urtarrilak 19)

Begi-zulo horiek salatzen zaituzte: oraindino ez zara ohitu irailean goiz altxatzera, eta iskinetatik lokartzen zabilta. 21:00etan, ohera!

Otsoa
(Urtarrilak 20-Otsailak 18)

Azken boladan egunero gezurra esateko beharra duzu eta ez dakizu zergatik. Ondo dago, ez zaitetz epaitu.

Adarra
(Otsailak 19-Martxoak 20)

Zure 17 urteko maitaleak adarrak jarri zizkizun. Orainxe bertan ez du garrantziarik, ezta? Bada, etorkizunean oraingo arazoakaz berdin-berdin.

Aitzurra
(Martxoak 21-Apirilak 19)

Uda arraroa izan da eta egunerokotasunera bueltatzeko gogo handiak dituzu. Hartu patxadaz, mantso-mantso, oreka aurkituko duzu.

Hostoa
(Apirilak 20-Maiatzak 19)

Apurka-apurka lagunak utzitako liburu sorta bildu duzu zure etxean. Beharbada garaia da horiek bueltatzeko, ezta, liburuzain?

Eguzkia
(Maiatzak 20-Ekainak 18)

Jairik jai igaro duzu uda, eta, orain, zer egin ez dakizula zabilta. Naturara bueltatzeko parada ezin hobeia izan daiteke!

Garia
(Ekainak 19-Uztailak 18)

Aurten ez da udako abesti argirik egon zuretzako eta lur jota zaude. Beharbada zuk zeuk zure musika-talde propioa sortzeko ordua da!

Lastoa
(Uztailak 19-Abuztuak 17)

Bizkarreko min horregaz ezin duzu jarraitu, egunak guztiz zapuzten dizkizu! Har itzazu hartu beharreko neurriak, mesedez eta faborez.

Iratzea
(Abuztuak 18-Irailak 16)

Iraila zure hilabete magikoa izango da... Ez izan beldurrik. Unibertsoa eta bertako izar guztiak zugaz daude.

Meta
(Irailak 17-Urriak 16)

Zure harreman erromantikoagaz apurtuko duzu gutxi barru. Badirudi berri txarra dela, baina epe luzera gertatuko zaizun onena da.

Hazia
(Urriak 17-Azaroak 15)

Sukaldean zure sormena askatzeko ordua da: arriskatu, probatu, nahastu... Bilakatu zaitetz Uribe Kostako chefik onena!

Negua
(Azaroak 16-Abenduak 20)

Oso haserrealdi handia biziko duzu gutxi barru. Ez ezazu amorrua geldiarazi, utziozu izaten, kanporatu zure gorputzetik.

Kurene Pala Proam Pala berpiztu guran

Sopelako frontoia berriro piztu da

Sopelako Kurene Pilota Elkarteak Kurene Pala Proam txapelketa antolatu du, iaz Sopela Pala Pro lehiaketaren bidez hasitako bideari jarraipena eman eta modalitateari bultzada emateko asmoz.

IKER RINCON MORENO ▶

Sopelako udal-pilotalekua bizi-bizi dabil egunotan. Izan ere, udalerriko Kurene Pilota Elkarteak, Sopelako Udalaren babesagaz, Kurene Pala Proam txapelketa antolatu dute, iaz Sopela Pala Pro lehiaketaren bidez hasitako bideari jarraipena eman eta modalitateari bultzada berria emateko asmoz. Joan den irailaren 8an abiatu zuten norgehiagoka, eta astelehenero partida bi jokatuko dituzte arrastiko 19:30etik aurrera, irailaren 22ra arte; hilaren 29an, berriz, finala jokatuko dute puntu gehien batu dituzten bikote biek.

Guztira zortzi pilotari arituko dira: kontratua amaitu duten lau profesional –Iker Gordon, Esteban Gaubeka, Jagoba Madariaga eta Ibai Perez– eta Euskal selekzioaren aurre hautatuta dauden lau bizkaitar –Ibon Garate, afizionatu mailako txapeladun Imanol Ibañez eta Gatikako Artepe klubeko Iker Sarria eta Xabi Ceni–. Hasiera batean, Fusto ere parte hartzekoa zen, baina, antolatzaileek jakinarazi dutenez, Argentinan dagoenez, ezin izango du jokatu.

Txapelketak Kepa Arroita jauregi Munduko Pilota Batzarreko zuzendari teknikoak proposatutako sistema jarraituko du. Honela azaldu du Patxi Ziskar Kureneko kirol zuzendariak lehiaketaren egitura: «Aurrelari bakoitzak hiru atzelari desberdinekin jokatu du, baina ez dute aurrelarietako baten aurka jokatu, eta atzelariak ere berdin: hiru aurrelari desberdinekin jokatu dute eta atzelari baten kontra ez». Partida guztiak buelta batera izango dira eta 15 tantotako bi set izango dituzte; behar izatekotan, 10 tantotako hirugarren bat ere izango da.

Joan den irailaren 8an abiatu zuten txapelketa, Gaubeka-Perez vs Garate-Ceni (15-12 / 13-15 / 10-8) eta Sarria-Gordon vs Jagoba-

Irailaren 2an egin zuten lehiaketaren aurkezpen ofiziala.

Parte hartzaileak

Guztira zortzi pilotari arituko dira: kontratua amaitu duten lau profesional –Iker Gordon, Esteban Gaubeka, Jagoba Madariaga eta Ibai Perez– eta Euskal selekzioaren aurrehautatuta dauden lau bizkaitar –Ibon Garate, afizionatu mailako txapeladun Imanol Ibañez eta Gatikako Artepe klubeko Iker Sarria eta Xabi Ceni–.

«Palak egun duen egoera kontuan izanda, bereziki pozgarria da txapelketa hau antolatzea Sopelan»

UNAI DEL BURGO
SOPELAKO ALKATEORDEA

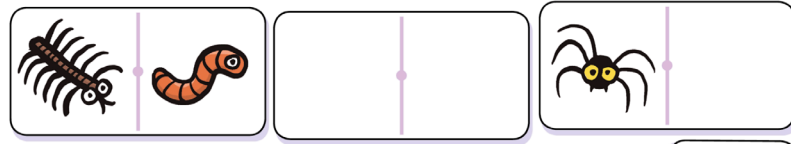
–Imanol (5-15 / 3-15) bikoteen arteko partidakaz, eta hurrengo jardunaldiak hilaren 15 eta 22an izango dira; finala, berriz, irailaren 29an, eta puntu gehien batu dituzten bikote biek jokatu dute.

Txapelketak, gainera, Kurene Saria izango du, pilotalekuan eta pilotalekutik kanpo palaren baloreak hobekien ordezkatzan dituen pilotariarentzat.

Sarrerei dagokienez, ligaxkan 5 euro balioko dute; finalean, aldiz, 10 euro. Txapelketa osorako bonu berezia ere egongo da, 20 eurotan. Bonuak abuztuaren 23tik aurrera salgai daude Sopelako frontoian, eta partida egunetan sarrerak txarteldegian erosi ahal izango dira. Kureneko antolatzaileek azpimarratu dute ilusio handiz prestatu dutela hitzordua: «Ilusio handia jarri dugu txapelketa honetan, eta palaren egoera nola dagoen jakinda, denon artean ea beste bultzadatzeko bat ematen diogun hainbeste maite dugun jokamoldeari, benetan behar duelako eta». Ildo horretan, Aritz Goikoetxea Kurene Pilota Elkartearen lehendakariak elkartearen lana azpimarratu du eta eskerrak eman dizkie palistei parte hartzeko prest egoteagatik. ◀

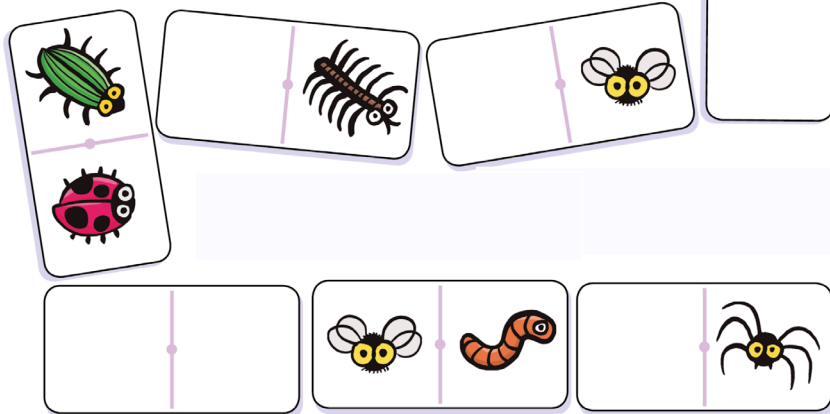
Hirukira olgetan

© GARBIÑE UBEDA

Dominoan

Bete itzazu hutsuneak domino zati honek zentzua izan dezan.

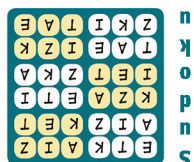
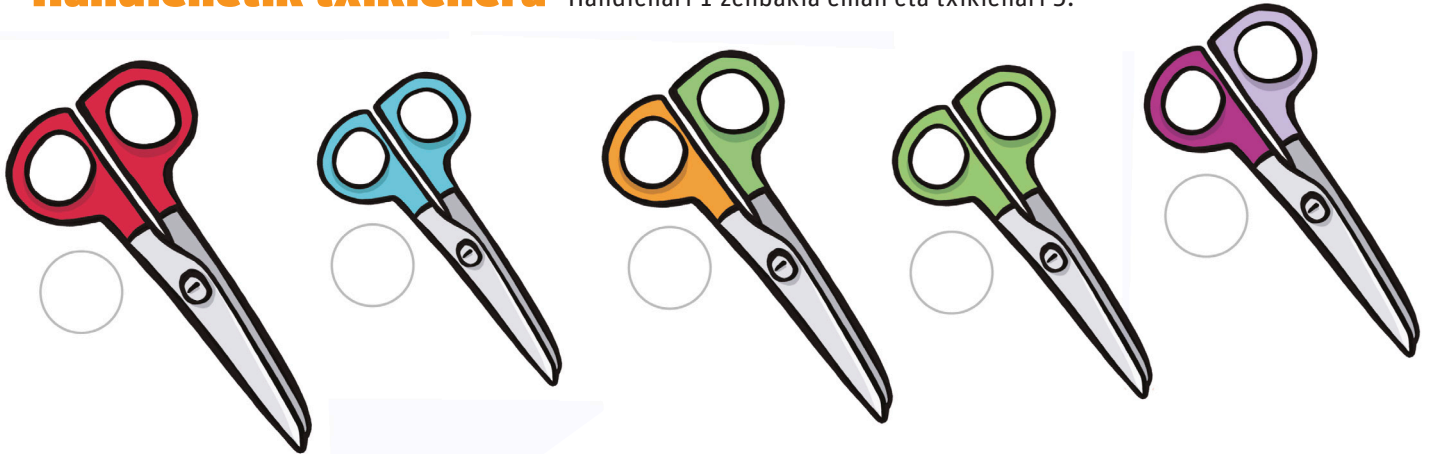
Sudoku

Bete itzazu sudoku honen hutsuneak ESKOLA hitza osatzen duten hizkiak erabiliz (E, S, K, O, L eta A). Kontuan hartu hizki bakoitzak behin agertu behar duela lerro, zutabe eta area bakoitzeko.

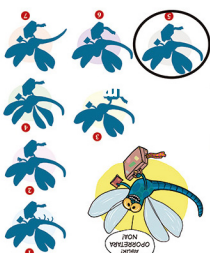

Handienetik txikienera

Ordена itzazu guraize hauek handienetik txikienera. Handienari 1 zenbakia eman eta txikienera 5.

u
k
o
p
u
s

e
l
e
z
t
i

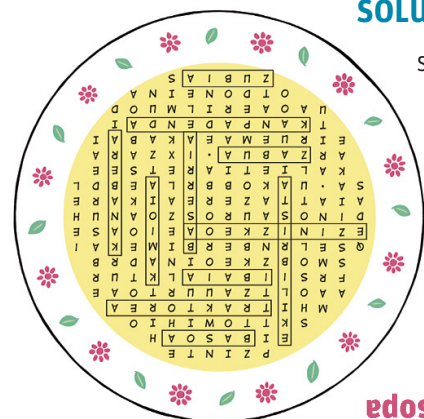
Zuhur hitza

Aldea dago!

SOLUZIOAK:

AURREKO
SOLUZIOAK

Hizki sopa

Zein ote?

Neska-mutil hauetako batek piper egin du gaur. Zein ote? Hemen argibideak:

- Sabeleko minez dagoela esan dio amari, eta egia zen.
- Ez du lagun askorik, baina eskolan gustura egoten da.
- Etxean pozik gelditu da.
- Ohean liburu bat irakurri du azkar-azkar.
- Sendatzen denerako, gaiztakeria batzuk pentsatu ditu.
- Sarritan galtzen du arreta, baina entzutea gustatzen zaio.

Argi Begizabal
Adi-adi dago beti

Ortzi Zabala
Etxean egotea ez du gustuko

Urko Eroburu
Gezurrak esaten ditu

Izar Goitia
Beti ilargian

Mizkine Bazterretxea
Gorrito du bere gela

Artean onik ez du Gaizka Bihurrarena

Apatx Lasa
Inoiz ez du presarik

Maitane Gozategi
Lagun asko ditu eskolan

Aldea dago!

Aurki itzazu bi irudi hauen artean dauden aldeak. 11 dira.

Kontatu dizute inoiz zer egin behar duen maitagarri batek benetako maitagarri bihurtzeko?

Oporretako argazkiak sare-sozialetara igotzen dituzu?

LEIRE GOMEZ
ERANDIO

Bai, gero udako momentu horiek gogoratzen dituzulako. Niri argazki horiek ateratzea eta oroitzapen politez oroitzea gustatzen zait. Beraz, garrantzitsua iruditzen zait denbora ematea argazkiak ateratzen. Askotan FOMOa delakoa sentitzen dut besteen argazkiak ikusten ditudanean ere.

AINHIZE ALTUBE
ERANDIO

Bai, udan argazki gehiago ateratzen ditut Instagramera igotzeko. «Spot» ona hartu behar da! Pila bat denbora galtzen dugu argazkiak ateratzen, eta uste dut gero sare-sozialetan dauden irudiak askotan errepikakorrak direla. Argazki berdinak ikusten ditugu, leku berdinetan, denbora osoan.

ALAZNE CORRAL
ASTRABUDUA

Udan argazki askoz gehiago ateratzen ditut eta horietako asko sare-sozialetara igotzen ditut, baina ez guztiak. Nahiz eta argazkiak partekatu, momentua bizitzen saiatzen naiz. Halere, askotan sentitzen dut FOMOa besteen argazkiak ikustean, batez ere, kontzertuetan daudela ikusten dudanean.

ANE GAMABARRA
ERANDIO

Nik ez. Argazkiak ateratzen ditut nik edukitzeko eta noizbait horiek begiratzeko, baina oro har bai ikusten dut jendeak beharrian hori duela bizitzen ari diren hori partekatzeko. Elkarbanatzen ez badute ez dute sentitzen hainbeste disfrutatzen dutenik. FOMOa sentitzen dut eta hori kudeatzen dut.

GAIZKA VILLAR
ERANDIO

Ez ditut argazki asko ateratzen, baina baten bat bai igotzen dudala Instagramera. Gauza bat da bizipen bat harrapatu nahi izatea eta beste bat egunerokotasun batean etengabeko argazki horiek egiten ibiltzea. Horren atzean zer dagoen jakin behar da, egun teknologia berriekin gu geu marka bat garelako ere.

AROA SOTELO VELASCO
LEIOA

Bai, baina uste dut garrantzitsua dela oreka bat bilatzea. Nahigabe, sare-sozialak beharrezkoak diren zerbait bihurtzen ditugu eta egunero gaude horren zain: nork eman digun gustuko, nork komentatu... Udan inportantea da oreka hori topatzea oporretan deskonektatzea lortzeko eta ingurukoekin egoteko.

OIHANE BARRENETXEA ZALBIDEA
BILBO

Oporretan bideo edo argazki gehiago ateratzen ditut, asko sareetara igotzeko eta beste asko niretzako. Besteen bizitzarekiko inbidia sentitzen dut askotan, eta hori kudeatzeko nire sareak nahiko «hezita» dauzkat txarto sentiarazten nauten eduki edo pertsona gehiegi maiz ez agertzeko.

PATRICIA JIMENEZ OJEMBARRENA
BILBO

Udan ez ditut argazki gehiago igotzen sareetara, baina bai egia dela gehiago ateratzen ditudala. Behar hori sentitzen dut sareetan eduki asko ikusten dudalako eta badirudi ezer publikatzen ez badut ez nagoe-la ezer egiten. Kudeatzeko pentsatzen dut sare-sozialetako errealitatea ez dela guztiz egiazkoa.

hirukalagunen txokoa

Sari ederrak eskura!

Zozketa

Ibaizabalen liburu bi

Ibaizabal argitaletxearen eskumenez, Maindi Maitagarri bildumako *Desirak betetzeko dira* eta *Olinpiada sorginduak* liburuak ditugu zuretzako. Ez itzazu galdu eta parte hartu!

Zozketan parte hartu gura baduzu, urriaren 5a (domeka) baino lehenago jakinarazi zure izen-deiturak eta harremanetarako bidea hemen: Zozketak ataleko formularioa HIRUKA.eus webgunean.

Zozketa

Aquariumerako sarrerak

Udan ez bazara gura bezain beste gerturatu hondartzara, orain aukera duzu Donostiako Aquariumerako sarrera bikoitza eskuratzeko! Ezagutu itzazu urpeko animalia magiko guztiak!

Zozketan parte hartu gura baduzu, urriaren 5a (domeka) baino lehenago jakinarazi zure izen-deiturak eta harremanetarako bidea hemen: Zozketak ataleko formularioa HIRUKA.eus webgunean.

Zozketa

Gorka Urbizu zuzenean ikusi gura?

Gorka Urbizuren lehenengo bakarreko lanaz gozatu gura duzu? Bada ez galdu Muxikebarrin irailaren 21ean (domeka) ikusteko aukera! Sarrera bikoitza zozkatuko dugu, gura duzunagaz partekatu ahal izateko.

Zozketan parte hartu gura baduzu, irailaren 21a (eguna) baino lehenago jakinarazi zure izen-deiturak eta harremanetarako bidea hemen: Zozketak ataleko formularioa HIRUKA.eus webgunean.

Zelan egin HIRUKAlagun?

Webgunean: hiruka.eus/harpidetza/laguna
Idatziz: hirukakoop@hiruka.eus
Deituz: 944 911 337 • 688 812 368

Urtean 35 euroren truke, Uribe Kostako euskarazko komunikazio-taldearen bultzatzailea eta partaidea izango zara.

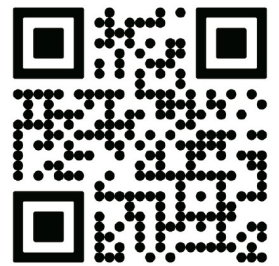

MATRIKULA IRAILEAN

NIK EUSK

MATRIKULATU GETXOKO! EUSKALTEGIETAN

DESKONTU BEREZIAK
A1, A2 ETA C1. GALDETU EUSKALTEGIAN!

DIRULAGUNTZAK
HABE + Getxoko Udala

Eta hauek ere bai: **BERBALAGUNA**, ume-euskaltegiak,
merkatariak...

GETXO
KULTURA

Lauaxeta
EUSKALTEGIA

www.getxo.eus/eu/euskara